

K. M. S.
K. M. S.

KARYYS

1937 METŲ

ALP 434

~~645~~

LEIDŽIA: KARIUOMENĖS ŠTABO SPAUDOS IR ŠVIETIMO SKYRIUS

KAUNAS 1937 m.

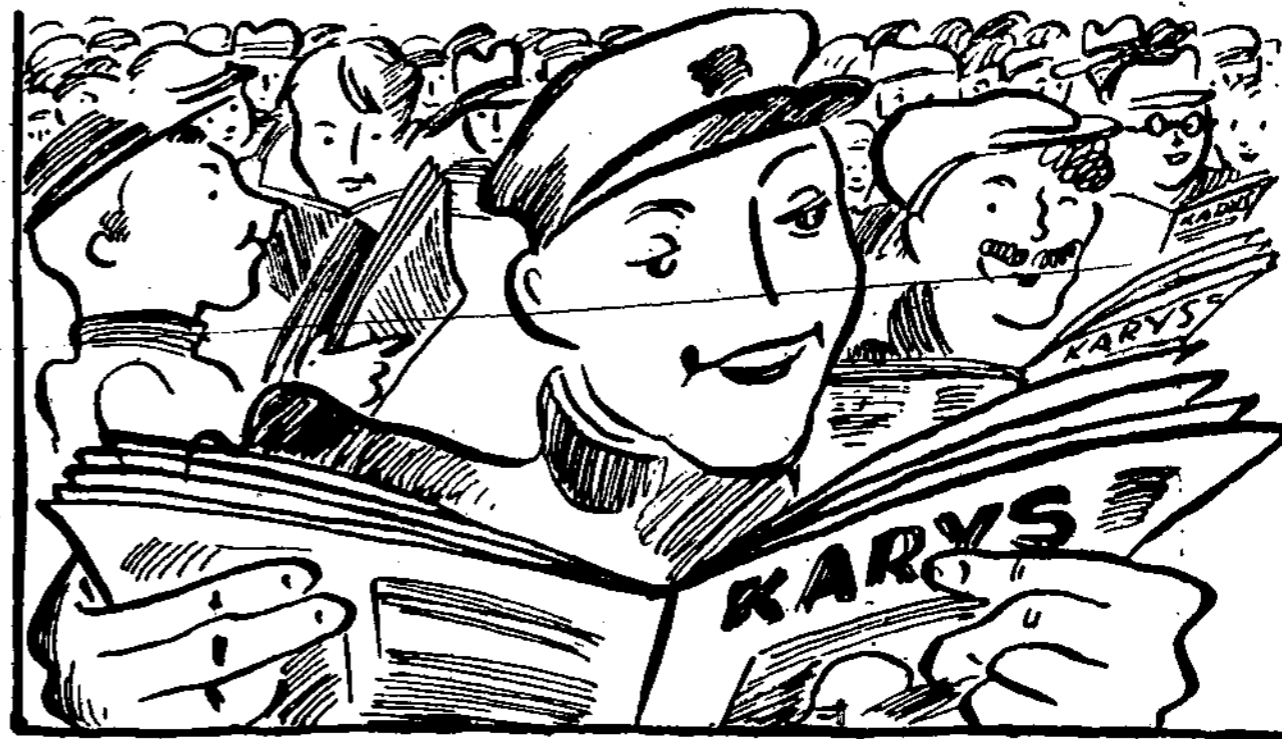
1918 1920

КАРЧС

KARYS

Visus metus
Jus lankys,

Jei 1937 metams jį
parsikviesite pas save

Pakviestas jis mielai lankys kiekvienas kareivines, įstaigas, mokyklas, miesto mūrus ir kaimo seklyčias. Paprašydintas pas kiekvieną užeis: pas karį, nepriklausomybės kovų dalyvį, šaulį, moksleivį, valdininką, tarnautoją, ūkininką, darbininką ir kitus. „Karys“ Jums daug visko papasakos. Rades Jus nuliūdusį — pralinksmins, blogą nuotaiką pataisys, į kiekvieną maloniai prabils — ar jis turtingas būtų, ar ne. Karys lygiai visų yra geriausias ir nuoširdžiausias bičiulis, ypač jaunimo. Nes ir pats „Karys“ visad yra jaunas ir kupinas dvasinės gyvybės.

1937 metams būtinai išsirašykite „Karij“ ir kitus paraginkite tai padaryti.

Kas jau yra skaitęs „Karij“, kiekvienas nuoširdžiai pasakys, kad „Karys“ kasmet tobulėja, didėja ir grožėja tiek savo išvaizda, tiek ir turiniu. Šiais metais „Karys“ dar labiau stengsis tobulėti ir grožėti.

Kiekvienas, 1937 m. išsirašęs „Karij“, per visus metus kas savaitę gaus po gražų ir įdomų karinio laikraščio numerį, o metų pabaigoj, visus numerius įsirišęs, turės gražiausią ir turiningiausią didžiulę knygą per 1300 pusl., kuri, lyg paveiksluotas albumas, puoš jo kambarį ir ilgai bus malonu jį pavartyti ir pasigrožėti gražiais kariniais paveikslais.

„Karys“ rašo ne vien karinius dalykus. Jame rasi ir daug žinių iš Lietuvos ir užsienio. Taip pat ką kitos valstybės daro savo karinėms jėgoms stiprinti, kokius naujus išradimus vykdo, kaip rengiasi savo kraštus ginti, ko siekia ir t.t. Taip pat „Karys“ nurodys kas reikia daryti ir mums toje srityje.

„Karys“ deda daug įdomių beletristinių dalykėlių, įdomių karinių atsiminimų, eilėraščių, mokslinių rašinių iš įvairių technikinų sričių, kurie dažnai naudingi ir praverčia susipažinti ir nekariams.

Tad visi skaitykime ir platinkime „Karij“.
Kas „Karij“ platina, tas dirba kilnų darbą.

Kiekvienoj kariuomenės daly, kiekviename kampely tegul atsiranda „Kario“ talkininkų, kurie paragintų kitus ir padėtų jiems išsirašyti „Karij“.

Metiniai 1937 m. „Kario“ prenumeratoriai, kurie iki vasario 1 d. išsirašys „Karij“, gaus priedą gražų sieninį „Kario“ kalendorių.

„Kario“ kaina: puskarininkiams ir kareiviams, išsirašant sau ir namiškiams, metams 5 lt., 6 mėn. — 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems — metams 6 lt., 6 mėnesiams — 4 lt., 3 mėnesiams — 2 lt. Užsienyje, be Latvijos ir Estijos, dvigubai

Adresas: „Karys“, Miškų g-vė Nr. 10. Kaunas

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miškų, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkiams ir kareiviams metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsienyje, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Kariai,

Sveiki sulaukę Naujųjų Metų!

Mano didžiausias linkėjimas Naujųjų Metų proga, kad Jūs, brangieji kariai, su ta pat nepalaužiama ištvėrme, energija ir drausme sėkmingai tęstumėte kariuomenės stiprinimo darbą. Tik tuomet mūsų tautai bus patikrintas ramus ir saugus gyvenimas, kai mūsų nepriklausomybę saugos vieninga ir stipri ginklo pajėga.

Valio kariuomenei!

Kaunas, 1937 metų sausio mėn. 1 d.

Pasirašė: A. SMETONA, Respublikos Prezidentas

Pulkininkas inžinierius DIRMANTAS
Krašto Apsaugos Ministeris

Gen. štabo pulkininkas S. RAŠTIKIS
Kariuomenės Vadas

Naująjį amžinybės lapą verčiant

Nesustodama ir niekieno nesulaikoma, amžiais teka žmogaus protui neaprepiama amžinybės upė. Visas civilizuotas pasaulis savo gyvenimą matuoja pagrindiniais laiko vienetais, metais vadinamais. Atskirų žmonių gyvenimas taip pat susideda, palyginti, iš trumputės, labai nevienodo ilgumo metų eilės. Vieniems tas metų laiko tarpas prabėga nesumatomu greičiu, tuo tarpu kiti skundžiasi sunkiai galį prastumti mėnesį, savaitę ar net dieną.

Laiko riba, kurią mes vadiname Naujaisiais Metais, dažnai visu laukiama, sutinkama ir išgyvenama su pakilia nuotaika, gaivinančiomis viltimis ir kilniais pasiryžimais. Žmonės šia proga vieni kitiems linki laimingesnių naujųjų metų, sveikatos, pasisekimo. Nors ir niekuo nuo senųjų metų nesiskiriančioje, naujųjų metų pradžioje su didesniu pasiryžimu ir ryžtumu pradedamas kiekvienas darbas. Tobulumo siekias žmogus naujomis jėgomis stengiasi nusikratyti savo silpnybėmis ir trokšta, viliasi būti tauresnis, kilnesnis, garbingesnis.

Mes, kariai, atsisveikindami jau praėjusius 1936-sius metus ir versdami naują amžinybės knygos lapą, gerai žinome, kad mums, jauniems, sveikiems ir linksmiems stovint krašto laisvės sargyboje, senieji metai prabėgo lyg ir nepastebėti, gerai nepajusti. Juk tokios trumpos, be nuobodžiavimo ir be nedarbo karinio gyvenimo dienos. Tik kariu buvęs tikrai supranta ir jaučia, koku energingumu, planingu darbu, vyrišku judrumu ir tikrai maloniomis poilsio valandomis prabėga tarsi nebuvusi kario gyvenimo diena, o taip pat, žiūrėk, jau ir savaitė, mėnuo, antras ir trečias.

Taigi, mes tikime, kad nemažesniu tempu, lietuviškoj kariškoj nuotaikoje, dainomis nuskardenti prabėgs ir šie, dabar Naujaisiais vadinami, metai. Tačiau svarbiausia yra tai, kad per tuos metus mes į savo asmens, o tuo pačiu ir savo krašto, gyvenimą įdėtume vertingą indelį, kad jaustumės kilnesni, tobulesni, vyriškesni; kad mūsų kariuomenės gretų širdys sutvinksetų dar skaidresne, nuoširdesne gimtosios žemės meile, kad, sąžiningai, kruopščiai ir su meile atlikdami savo kasdienes pareigas, būtume geri piliečiai, susipratę, sąmoningi lietuviai. Kad būtume sau žmonės.

Džiaugiamės pereitų metų „Kario“ komplektu

Suprantama, kad čia primenamų idealų sėkmingai sieksime tik apsišarvavę vyriška valia, darbštumu ir kietu lietuviškuoju kantrumu. Vien gerų norų, kaip žinome, neužtenka. Net sakoma, kad jais esąs išgrįstas net pragaro dugnas. Taigi, visų mūsų svarbiausias pasiryžimas turi būti tas, kad tai, ką užsibrėšime, ką nutarsime — naujaisiais metais visu ryžtumu turi būti įvykdyta, įgyvendinta. Kad mums sektųsi, kad visuose savo pasiryžimuose išeitume laimėtojai — nelaukime kokio nors atsitiktino įvykio, kokios nors loterinės laimės. Tokia laimė — ne laimė. Nejausdamas tikrojo pasitenkinimo savimi, žmogus niekad nebūna visiškai laimingas. Ir genijus 99% laimėjimo pasiekia tik savo darbštumu ir valia. Talentas be valios — tai laivas be vairo. Patys savyje ieškokime savo laimės, — sako poetai. Tik savoje gimtoje šalyje slepiasi ir mūsų tėvynės Lietuvos laimė.

„Kreiptis į kitus pagalbos“, — sako Samuelis Smailsas: — ryžtis šį tą daryti, yra visiškai tuščias dalykas. Žmogus turi įprasti pasitikėti savo paties pajėgomis ir sunkiose būklėse privalo jis pasitikėti tik savo vyriškumu“.

Taigi, Naujaisiais Metais visi dar didesniu ryžtumu ir nepalaužiama valia vyriškai dirbkime vieningos, narsios ir ginkluotos Lietuvos saugumui, laisvei ir garbei.

Naujieji Metai

Tai sudrebės įsisiūbavęs varis,
Kaip daina,
Kaip pasaka iš plieno.
Visiems bus ženklas:

Naujieji Metai žodį tarė,
Naujieji Metai —
Tarp tėviškės laukų,
Tarp pilkų miesto sienų.

Ir nusilenks išdidžios, rimtos galvos,
Ir nusilenks
Kaip varpos kur pavėjui.
O nuo minčių —
Įkaiš ne vienas šalmas:
Ką duos,
Ką skirs,
Ir ką atneš
Naujieji Metai vieškeliais atėję?
Ir tau, kary,
Gal suvirpės krūtinė,
Pakils širdyje
Džiaugsmo kvaitulys.
Ir tu prisieksi mylimai tėvynei
Būt nepalaužiamas karys.
Naujieji Metai kloja naują raštą
Ir nuo širdies
Nuvaro svają niaurią.
Koją, kary!
Melsvųjų girių kraštui
Naujieji Metai
Jau kelia džiaugsmo taurę.

J. Palionis

Daina — žmogaus butis šioje žemėje

Valstybės Prezidentas A. Smetona apie mūsų didįjį dainių

Daina ir giesmė, tariant gaida, žodžio lydima, giliausia ir širdingiausia mūsų sielos reiškinys. Apmiręs ir liūdnas tas kraštas, kurs nebedainuoja ir nebegieda. Nuo lopšio ligi grabo lentos daina seka žmogaus gyvenimą, destis jo amžius, ūpas ar nuotaika, destis koks įvykis. Joje randa vietos visa, kas linksmia ir kas liūdna. Daina — žmogaus butis šioje žemėje, giesmė — jo paguoda varguose, žiūrint į amžinatvę. Jis gieda ir kai griaudingai ir kai didingai nusiteikęs, kai pasiilgęs teisybės ar amžinumo. Ką vadiname liaudies ar minių poezija, tai patvariausias tautos pažymys. Sunaikinus ar sužalojus tautą, daina dar nepasiduoda, dar žvilga, kaip koks švyturėlis tamsią naktį. Vilniaus krašto ar Mažosios Lietuvos lietuviai, nutautinti ir nukalėti svetimos įtakos ar kalbos, žiūrėk, dar tebedainuoja lietuviškai, nors jau maža besupranta ką dainuoja. Tolygus tenai ir giesmės gaivumas: išvyta iš šventyklos, ji kaimiečio pastogėje ilgai dar kovoja dėl savo gyventės.

Taigi, kurie siekia tautą sunaikinti, tie žudo jos dainą ir jos giesmę: taiko tiesiai širdin, jautriausios sielos vieton. Lietuviai kovojo ir tebekovoja pietuose ir vakaruose dėl teisės savo dainai mokykloje, dėl teisės savo giesmei bažnyčioje. Tai ne tuščia kova, tai kova dėl teisingos bylos, dėl tautinės savigonos kultūros. Agi kol tebeplasta širdis, tol yra vilties pagydyti žmogus, kol tebeskamba daina, tol yra vilties atgaivinti tauta. Daina galinga priemonė gražinti tautos gyvybei, o ji buvo ilgai laikoma paniekoje. Šit Kudirka ir mūsų muzikai, kaip Sasnauskas, Šimkus, Kelpša, Gruodis ir kiti, ėmėsi doroti tą mūsų liaudies gerybę, ėmė derinti ją ir atgimstančiai mūsų tautai tiekti. Žiūrėkite, koks lobis buvo užkastas žemėje! Daina prikelta, jos žavingos paslaptys atskleistos visiems. Iš surūkusios pirkios ji salionan priimta. Šiandien ne tik mes, bet ir prašaliečiai žino jos vertę. O gal ir ne visai taip? Gal prašaliečiai pirma ją įvertino. Kai lietuviai tebebuvo apmirę ir kai kiti buvo besiruošią jų palaikus skirstytis, tuomet svetimtaučiai romantikai, jų skaičiuje didysis Goete, žavėjosi lietuvių dainomis, vadindami jas poezijos perlu.

Atbudusi iš miego, tauta nebegali tačiau tenkintis vien liaudies poezija, kaip nebesitenkina ji vien liaudies menu, tautodailiu — dievukais, juostomis ir kitais panašiais dalykais. Atsigaivelėję pasigendame aukštesnių meno formų, pasigendame individualinės, arba asmeninės, kūrybos. Vilniuje spiečiasi mūsų dailininkai, tapytojai ir skulptoriai, kaip Čiurlionis, Rimša, Žmuidzinavičius, Vilniuje atsiduria ir Mikas Petrauskas, kompozitorius ir dainininkas. Dailininkai steigia dailės parodas, o šis ruošia operetes ir telkia dainininkus savanorius. Pastatyta Birutė. Vilniaus lietuvių židinys pirmą kartą išvysta šį veikalą, susižavi juo, o ypatingai vienu jaunikaičiu, paties autoriaus broliu Kipru. Kad ir ne menininkai, tačiau pajunta iš balso, kad tai Dievo kvėptas žiburėlis. Neleisime jam užgesti tamsumoje! Žmonių padedamas, jaunuolis Kipras pasiekė Petrapilio konservatoriją. Bet šit ir abejojimai. Ar norint gerai daryti, nebus tik blogai padaryta? Jei mums Dievo duota dovana, tai ar dera ji perleisti svetimam didžiulei tautai, mus spaudusiai? Kiek bus lietuvių tautai naudos, kad šis jaunuolis paskęs svetimoje jūroje?

dainuos svetimiems ir juos, sočiai pavalgiusius ir viso ko pertekusius, savo gražiu balsu trukins? Ar ne vėliau jam liūdnoje mūsų šalyje palikus drauge su kitais vargti ir vargo dainas dainuoti? Juk nesąmonė atiduoti svetimiesiems kas sau Lietuvoje praverstų. Tvirtai buvo šie argumentai prieš jaunuolį Kiprą ir tik bežadis sveikas nujautimas su jais rungėsi ir kovojo.

Kad ne didysis karas, kad ne Lietuvos išsivadavimas iš nelaisvės, tai kana ar nebūtų Kipras dingęs lietuvių tautai, kaip daugelis kitų mūsų talentų yra jai dingę. Laimė lėmė kitaip: Lietuva atgavo laisvę ir sugražino savo didįjį dainininką, ir tvirtieji argumentai prieš jį sugriuvo. Jis neapvyllė. Sugrižęs savo tėvnei atsilygino. Dainuoja saviesiems, lavindamas jų estetinį jausmą. Jis mūsų operos kūrėjas, jos žvaigždė.

Tačiau ir vėl girdėti abejojimų. Mūsų operoje svetimų kompozitorių kūriniai, kurie, sako, maža bendro teturi su mūsų dainų melodijomis. Ar tai reikalinga mūsų atgimstančiai tautai? Ar tai ne dyka prabanga? Šin klausiman galima atsakyti kitu klausimu: Ar tiems mūsų, kurių tautinė sąmonė jau pažadinta, užtenka vien savo dainų? Ar įmanoma yra jiems siekti aukštesnio kultūros laipsnio, kokio yra pasiekta kitose tautose, neįsisavinus gerybių, pasiimtų iš derlingo visuotinio lobyno? Tikrai ne. Pagal svetimas operas einame į savo kompozitorių operas ir prieisime. Galiausiai, kompozitorius viena, o jų kūrinių vykdytojas kita. Juk vykdytume pasireiškia irgi savigana kūryba, kūryba tautiškai individuališka. Tokiuo būdu visuomeniškai žmoniška dvasios gėrybė, giliai artisto atjausta ir išreikšta, virsta tautišku lobiu. Taip juk visur, o ne vien pas mus. Tai, vadinasi, ne nutautinimas, o sutautinimas. Šit čia yra didžiausias mūsų jubilato nuopelnas. Jis priartino mums savimi kitų tautų dainos ir muzikos kultūrą, padarė mūsų sąmonę prieinamą iš viso augštajai pasaulinei dainos kultūrai.

Šią kilnią valandą ateina bėgti mintis, kad dainininko, kaip ir dramos artisto, likimas yra tragingas. Kiti menininkai, kaip va muzikai, kompozitoriai ar skulptoriai, palieka gyvi mums ir tuomet, kada jau mirę; mes regime ar girdime jų kūrinius. Ne taip dainininkas ar dramaturgas: nors jų kūriniai techninės pažangos dėka, būna įtvirtinti plokštelėse, tačiau palieka nepatvarūs ir tik jų šešėlis, o ne tikrasis menas. Šie artistai reikia girdėti ir matyti, reikia būti su jais netoliese ir jausti jų spinduliuojančią sielą į aplinką, kad galėtume džiaugtis ir gėrėtis jų kūryba.

Atjausdami šitokią tragizmą, norime daugiau vertinti mūsų didįjį artistą, kol dar gyvas, kol dar įgali mūsų meno dėmesį į save patraukti, kol jo balso virpėjimai giliu ir maloniu skardu atsimuša mūsų ausyse. O mūsų siela tegu bus tos plokštelės, kur betarpiškai įsitvirtina jo melodijos.

Kad mes didžiai gerbiame jubilatą, tai rodo ši iškilminga šventė ir tie, kurie joje dalyvauja. Mes jį sveikiname nuoširdžiai ir linkime geros sveikatos, linkime, kad dar ilgai-ilgai gyventų, žadintų ir lavintų mūsų meno išgeidusią sąmonę.

Respublikos Prezidentas A. Smetona kalba Karo Mokyklos IV laidos 15 metų sukakties proga

Mokyklos draugysta mums visų maloniausi

Valstybės Prezidento Antano Smetonos kalba, pasakyta ketvirtosios karininkų laidos iškilmingame posėdyje, minint 15 metų sukaktį

(atpasakota)

Žodžiai mokyklos draugysta mums visų maloniausi. Ji primena jaunąsias dienas, primena vieną bendrą pastogę, kur su savo draugais mokėmės ir žaidėme ir svajojome apie savo ateitį. Ir paskum, išsiskirstę po visus kraštus, kiekvienas eidami savo keliais, gyvenome dar ilgai tais išpūdžiais, kurių turėjome iš mokyklos. Ir kai įgyjame gyvenimo patyrimų, tai vis dėlto jos nepamirštame. Mes ilginės savo auklėtojos ir norėtume ją prisiminti, susirinkę kada draugėn.

Dar daugiau palieka išpūdžių ir atsiminimų karo mokykla, nes jos auklėtinių draugystės ryšiai yra dar artimesni ir dar stipresni. Karo mokykla auklėja, formuoja jauną žmogų ne plačiai visuomenei, o plačiai karių šeimai, kuri vadinasi kariuomenė. Karininkas — krašto saugotojas.

Mūsų karo mokykla ypatingai turi būti branginama. Ji tėra vienintelė mūsų krašte, ji buvo įkurta mūsų nepriklausomybės kovose, kada su didžiausia viltimi į ją žiūrėjome. Ji turėjo išugdyti mūsų ginklo pajėgoms eilę vadų. Ir neapsirikome, tiek daug ją pasitikėję. Šit ketvirtoji karo mokyklos laida mini penkiolikos metų sukaktį. Tai didis laiko tarpas, per kurį daug kas išgyventa. Ji siekia to meto, kai dar karinio gaisro nedėguliai tebesmilko, blėsdami mūsų laukuose, kai Lietuvos butis tebebuvo neaiški. Daug kas netikėjo tuomet, kad mūsų atkovota laisvė išsilaikys neliesta. Taip esant, jaunesiems karininkams teko drąsinti save ir kitus, kad Lietuva atsilaikys ir kad smurtu pa-

grobtas Vilnius bus kada išvaduotas. Ir nors mes jo šiandien neturime, tai viltis mūsų didi ir stipri, kad jį turėsime.

Per tą penkioliką metų daug kas kitaip geranvirdo visose mūsų atgimstančios tautos gyvenimo srityse, daug labai daug radosi pažangos ir kariuomenėje. Karo mokykla jau kuris metas kaip ruošia karininkus ne tik aktyviai tarnybai, bet ir atsargai, auklėja ne tik kariūnus, bet ir aspirantus. Jau ir augštoji karo mokykla išsikūrė. Eina stipryn kariuomenė savybėje, stiprėja ir plačios visuomenės užuojauta visoms mūsų ginklo pajėgoms, stiprėja tautos sąmonė, kad kariuomenės reikalą tenka remti moraliai ir materialiai.

Va kiek pagerėjimo, truputį pažvelgus praėitin, galima ketvirtosios laidos karininkams pamatyti. Nešę Lietuvos laisvės vilčių švyturį, mokėsi patys ir kitus mokę, jie dar drąsiau žvelgs ateitin, prie mokslo įsigyję ir keliolikos metų patyrimo. Ketvirtosios laidos karininkų eilėse yra pasižymėjusių tėvynės meile ir žuvusių pareigas beiniant. Pirmoje vietoje reikia atsiminti lakūnas Darius, savo drąsiu žygiu paaukojęs gyvybę mūsų Tėvynės gerovei. Mes esame skolingi jiems didžią pagarbą.

Baigdamas savo žodį, Resp. Prezidentas palinkėjo ketvirtosios laidos karininkams toliau sėkmingai eiti pramintu savo pareigų keliu ir nešti saugumo vilties žiburį, kad Lietuva atgautų savo žemių teisėtą ribas.

† MŪSŲ NARSIEJI VYRAI

Trys puskarininkiai šautuvinėmis granatomis puolė prieš kuopą

Viršila Augustas Kybartas gimė 1894 m. kovo 19 d. Marijampolės apskr., Veiverių valsč., Paviemonio km. Į kariuomenę stojo savanoriu 1919 m. sausio 14 d. — į 1 pėst. pulko 3 kuopą.

Vadai pastebėję Augusto gabumus, pasiuntė jį į mokomąją kuopą, kurią baigęs buvo paskirtas skyrininku.

Virš. A. Kybartas

Pirmos dienos Žaslių bare praėjo be ypatingų kovų, tik persikėlęs į kitą frontą turėjo pirmąsias smarkiausias kautynes ties Amužės dvaru (dabar latvių teritorija). Čia Kybartą sužeidė, bet vos kelias dienas pagulėjęs ligoninėj, dar sirgdamas grįžo į kovos lauką.

1919 m. rugpiūčio 28 d. pulkas puolė bolševikus. Už Ramaniškių dvaro sutiko priešą ir jį išstūmė iš pozicijų. Kuopa paėmė du kulkosvaidžius ir daug šovinių. Priešą besivejant, visa kuopa pateko į jo užnugarį ir buvo priversta trauktis atgal, nes priešas supo. Vienas sumuštas būrys panikoj bėgo atgal, tik griežtu Kybar-to įsakymu buvo sutvarkytas ir sulaukytas.

A. Kybartas apžiūrėjo patogias pozicijas prie Juodėnų kaimo, netoli dviejų kalnelių. Pozicijas iš šono supo ežeras. Bolševikai stengėsi perbėgti miškelį, esantį prie ežero. Tuo tarpu mūsų karininkas Ignatavičius atvilko vienintelį kulkosvaidį, kurio dėka buvo sulaukytas priešos perbėgimas. Bėt jų jėgos buvo keletą kartų didesnės. Jie užėmė pirmąją kalnelį ir durtuvais rengėsi pulti mūsų kuopą. Puskarininkiai: Šukys, Dabašinskas ir Kybartas, pasiėmę šautuvinį granatų, pasileido bėgti į priešą. Bolševikai paleido į mūsų smarkiausią ugnį, tačiau mūsų puskarininkiai, nieko

nežiūrėdami, iššovė į priešą granatas. Visos trys granatos taikliai krito į bolševikų tarpą. Jie išsigando tokio staigaus smūgio ir beveik visa kuopa pasileido bėgti, palikdami savo sužeistuosius, daug šautuvų ir t. t. Tuo būdu jie tryse išgelbėjo visą kuopą ir laimingai grąžino į buvusias pozicijas.

Apie birželio mėn., pasakoja ats. virš. Kybartas, vadovavau žvalgybos būriui iš šešių asmenų Panemunėlio apylinkėje. Pastebėjom priešą ir pasirengėm, išsisklaidę plačiu ruožtu, pulti visą bolševikų kuopą. Vos pasipylė mūsų šūviai, bolševikai išbėgo nė šūvio neiššovę. Grobis teko nemenkas: daug artilerijos sviedinių, lauko virtuvė ir sanitarinių lovų. Grobį pristatėm kuopos vadui ir toliau žygiuodami dar atėmėm kulkosvaidį su šoviniais.

Už sumanų vadovavimą ir daug drąsių žygių buvo apdovanotas Vyčio kryžiumi. Dabar ats. viršila A. Kybartas gyvena Lizdeikių km., Veiverių vals., Marijampolės apskr. savo 11 ha, gerai sutvarkytam, ūkyje. Dirba savanorių kūrėjų skyriaus valdyboj ir Veiverių smulk. kr. dr-jos valdyboje.

T. Milvydas

Sutvarkė kautynėse pakrikusią kuopą

Viršila Juozas Kybartas gimė 1894 m. vasario 8 d. Šakių aps., Šakių valsč., Kumpupių kaime. Į kariuomenę stojo savanoriu 1919 m. sausio 16 d. Stoją į

Virš. J. Kybartas

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulką. Šiame pulke viršila Kybartas visą laiką tarnavo.

1919 m. kautynėse su bolševikais ties Liudynės dvaru buvo išvesti iš rikiuotės 9 kuopos karininkai. Kuopoje kilo panika ir kariai pradėjo trauktis. Kuop-

Kauno m. ir apskr. komendantūra

„Vyriausybė turi valdžią, kai turi ginklo pajėgą. Atsistatant Lietuvos valstybei, jos vyriausybė pasijuto tikrai esanti valdžia tik išikūrus savo kariuomenei ir įsisteigus Kaune, laikinojoje sostinėje, savai komendantūrai. Šiandien ta sunkioji mūsų valstybės kūrimo pradžia yra gera minėti ypatingai tiems, kuriems

Plk. Talevičius, Kauno komendantas

ji yra tekusi pergyventi“, — sako mūsų Tautos Vadas Antanas Smetona.

1918 m. Vilniuje buvo įsteigta pirmoji lietuvių karo komendantūra. Tačiau, ši jauna ir negausi įstaiga nestengė atsispirti gaušioms priešų pajėgoms ir 1919 m. sausio 5 d. turėjo iš Vilniaus pasitraukti. Todėl, Vilniaus komendantūra buvo perkelta į Kauną ir čia 1919 m. sausio 5 d. buvo įsteigta Kauno karo komendantūra, kuri šių metų sausio 5 d. švenčia savo 18-ją metinę šventę.

Valstybės kūrimo pradžioje Kauno komendantūrai teko atlikti svarbų ir atsakingą darbą: malšinti vidaus priešas. O tų priešų buvo nemaža. Jau pirmomis dienomis komendantūrai teko likviduoti Kauno mieste

poje likę puskarininkiai nebeišveikė sutvarkyti pakrikusios kuopos. Tai matydamas 7 kuopos viršila Juozas Kybartas ėmėsi tvarkyti kuopą. Paėmęs vadovavimą, sulaukė besitraukiančius kareivius ir sumaniai juos išstatė kautynėms. Viršilos Juozo Kybarto dėka priešas buvo sulaukytas ir atmuštas, nors jo jėgos buvo daug kartų didesnės.

Viršila Juozas Kybartas už šį žygį apdovanotas Vyčio kryžiumi. Be to, viršila Kybartas dalyvavo kautynėse su bermontininkais ir lenkais. Visur pasižymėjo, kaip narsus karys ir sumanus viršininkas.

Virš. Juozas Kybartas į atsargą išėjo 1920 m. vasario 21 d. Kelis metus tarnavo Šakių apskr. policijos nuovados viršininko padėjėju, o dabar gyvena Šakių aps., Būblelių valsč., Urbantų kaime, nuosavame 12 ha ūkyje.

Aug. Astrauskas

pilsudskininkų - peoviakų ginkluotą gaują, kuri, padėdama lenkų kariuomenės, rengėsi palaidoti Lietuvą. Ji numalšino daug komunistinio elemento ir su ginklu rankose išsklaidė jų organizuotus būrius bei izoliavo jų vadus. 1919 m. balandžio mėn. likvidavo Kauno apskr., Babtų valsčiuje susidariusią lenkų „respubliką“, kuri raštiškai pareiškė norį lenkų valdžios ir Lietuvai nemokėsią mokesčių ir neisią tarnauti į jos kariuomenę. 1919 m. birželio mėn. Veliuonoje, Kauno apskr., lenkai ir įvairios plėšikų gaujos buvo komendantūros numalšintos. 1920 m. vasario 22 ir 23 d. padėjo likviduoti A. Panemunėje bolševikų rengtą sukilimą. Komendantūra numalšino daugybę priešvalstybinių organizacijų, įvesdama mieste ir apskrityje rimtį ir tvarką.

Nors sėkmingai, bet ne be aukų komendantūra atlaikė vidaus frontą. Kiekvienais metais kovo 18 d. susikaupusi komendantūra mini savo karžygio Pr. Eimučio mirtį. Be šios aukos, komendantūra yra netekusi ir daugiau savo kilnių didvyrių, apie kuriuos galima pasakyti Vaižganto žodžiais: „Garbė karžygiams, žuvusiems dėl tėvynės, bet garbė ir tėvynei, kad yra kas už ją žūva“.

Kauno m. ir apskr. komendantūra davė pradžią trims mūsų kariuomenės pulkams: 5 p. D. L. K. Kęstučio, 7 p. Žemaičių Kunig. Butegeidžio ir 1 gusarų D. L. K. Etmono Jonušo Radvilos.

Taip trumpai atrodo Kauno komend-ros kryžiaus ir vargo keliai bei nuveikti darbai. Dabar komendantūra irgi turi daug atsakingo ir kruopštaus darbo. Juk tai yra laikinosios sostinės komendantūra.

Pusk. Gerulaitis

Tėvynei — į 1937-sius žengiant

Mes susirinkome visi, ir himną Tau mūs širdys su-
[giedos,
Žinai, kad mes gyvenam Tau ir tik gyvi Tavim.
Tėvyne, linkim 1937-tuos metuos Aukščiausiojo Tau
[palaimos.
Linkim jaunystės jėgomis ir kupina meilės širdim!

Ar apmatai, kokios išsitiesė mūsų eilės plačios, ilgos,
Ir kiekvienoj krūtinėj šauksmas Tau — Valio!..
Tėvyne, ar matai, kaip pasirengę mes, ginklai kaip
[saulėj žvilga...
Tau mūsų meilės niekas nepakeis, mūs nieks nesuvi-
[lios!

Laimingi tie, kurių šventieji kaulai laisvėn kelią
[klojo,

Nupirko rytmetį saulėtą Tau savu krauju.
Ir mirtimi sava Tau gyvastį padovanojo —
Garbė! Tavuos laukuos tiek daug milžinkapių naujų!

Sutinkam šimtą kartų mirt kiekvienas — visada,
Kad tik tu būtumei laisva, kad tik Tu būtumei lai-
[minga,
Su rymančiais prie kryžkelių Rūpintojėliais — Lie-
[tuva,

Ir su dvasia, kaip šimtmečius, galinga!

Viktorija Milaševičiūtė

Lenkų smurto žygiai Vilniaus krašte ir tarptautinė teisė

Paskutinės žinios iš Vilniaus krašto dėl lenkų varomos prieš lietuvių veikėjus ir organizacijas smurto politikos verčia susimąstyti ir pagalvoti, ar lenkų žygiai neprieštarauja jų, kaip Tautų Sąjungos nario, pasiimtoms prievolėms. Čia ir kyla klausimas, ar lenkai čion nesiekia kitokių tikslų, negu lietuvių organizacijų Vilniaus krašte nuslopinimo. Ar čion nėra represalijų taikymas Lietuvos atžvilgiu už tai, kad ši nenori su Lenkija užmegzti normalių santykių, kol Suvalkų sutarties nuostatų prasižengimas bus atitaisytas.

Ligi šiol tarptautinės teisės teorijoj ir praktikoje vadinamosios taikingos represalijos buvo laikomos leistomis priemonėmis valstybių savitarpiams ginčams išspręsti. Kellogo ir kiti ligi šiol pasirašyti nepuolimo paktai, nors tiesiogiai nemini taikingųjų represalijų, bet jų ir nedraudžia, nes jos tarptautinės teisės yra leidžiamos, tiesa, *tam tikrais atvejais ir tam tikromis aplinkybėmis.*

Lietuvos vyriausybė savo paaiškinimuose Tarptautiniam Tribunalui Hagoje, Tautų Sąjungai atsi-klausus jo patariamoms nuomonėms lietuvių - lenkų tranzito ir susisiekimo byloje, yra davusi visą eilę pavyzdžių taikingų represalijų, kurias pripažįsta tarptautinė teisė. Anot jų, tokios rūšies represalijos ir dabar Tautų Sąjungos pakto ribose yra leidžiamos *visais tarptautinio nusikaltimo atsitikimais*, bet jos turi būti teisėto apsigynimo veiksmai ir visada turi atitikti padaryto rimtumą, jei, žinoma, ankstyvesni reikalavimai atitaisyti skriaudą liko be pasekmių.

Lietuvos vyriausybė savo paaiškinimuose Hagos Teismui nurodė, kad „susilaikydama sueiti į bet kokius santykius su Lenkija, Lietuva pavartojo tiksliai tam tikrą taikingų represalijų kategoriją, kurių pada-

riniai sumyšta su santykių nutraukimo padariniais. Lietuva iš tikrą nenutraukė santykių su Lenkija, ji tik *susilaikė užmegzti reguliarius santykius su priešu*, kuris, pasirašęs Suvalkų sutartį, nepagerbė savo priešo. Tuo būdu Lietuvos susilaikymas nuo santykių su Lenkija yra grynai *negatyvi taikinga represalija*, be jokio smurto, suderinama su tarptautinės teisės reikalavimais. Taigi, Lietuva susilaikė nuo santykių su lenkais šiais svarbiais motyvais: 1) Lietuva yra aiškios neteisybės „nusikaltimo tarptautiniam teisėtumu“ objektas, nes Lenkija atėmė iš jos smurto žygiu sostinę, sulaužydama Suvalkų sutartį; 2) nepaisant Lietuvos reikalavimų iš Lenkijos daugeliu atvejų skriaudą atitaisyti, Lenkija to ligi šiol nepadarė ir 3) kad Lietuva išnaudojo visas priemones teisėtai padėčiai atstatyti ir net buvo pradėjusi tiesiogines derybas su Lenkija, siūlydama jai atiduoti ginčą Tarptautiniam Teisingumo Teismui Hagoje ir siekė sugrąžinti savo teisę tiek Tautų Sąjungos Taryboje, tiek Ambasadorių Konferencijoje; bet visos pastangos buvo bergždžios. Todėl jos nutraukimas tiesioginio susisiekimo su lenkais yra pilnai suderinamas su dabartine tarptautine teise.

Visai kas kita yra su lenkų dabartiniais žygiais Vilniaus krašte. Jie vargiai ar galėtų paremti tarptautine teise savo dabartinius smurto žygius lietuvių kultūrinių organizacijų atžvilgiu. Mat, lenkų tarptautinės prievolės tautinių mažumų atžvilgiu, tiek šiaip bendros Lenkijos prievolės iš jos priklausymo prie Tautų Sąjungos, jai neleidžia taikinti lietuviams, kaip Vilniaus krašto gyventojams ir Lietuvai, kaip valstybei, (kuriai Vilniaus krašto ir jo gyventojų likimas negali nerūpėti) aktyvaus ir smurto pobūdžio represalijų.

„Kario“ platinimo darbas kuo sėkmingiausiai vis tebeeina

Iš 6 PĖST. PULKO ryšių kuopos PUSK. JULIAUS KAVALIAUSKO gauta 100 prenumeratų. 27 išsirašo sau, o kiti namiškiams.

Iš 7 PĖST. PULKO 6 kuopos PUSK. PEČKAUSKO gauta 113 prenumeratų. Visi išrašo namiškiams.

Iš 4 PĖST. PULKO mokomosios kuopos PUSK. ANTANO MAKARSKO gauta 77 prenumeratos, iš kurių 30 sau, o kiti namiškiams.

Iš 3 ART. PULKO 7 baterijos PUSK. M. RIAUKOS gauta 29 prenumeratos, iš kurių 4 išsirašo sau, kiti namiškiams.

Iš KARO POLICIJOS MOKYKLOS PUSK. Z. GERULAIČIO gauta 96 metinės prenumeratos ir 13 trumpesniams laikui. Išsirašo sau ir namiškiams.

Iš 6 PĖST. PULKO 3 kuopos VIRŠ. LEKNICKO gauta 35 prenumeratos, kurių 5 sau išsirašo, o kiti namiškiams.

Iš 6 PĖST. PULKO JAUN. PUSK. MAČIŪNO gauta 369 prenumeratos, iš kurių 36 išsirašo sau, o kiti namiškiams.

GELEŽINKELIŲ VALDYBOS MAŠINŲ DIREKCIJA išsirašė 14 prenumeratų.

Iš KARO LAIVO „PREZIDENTAS SMETONA“ JAUN. PUSK. JULIAUS JAGMINO gauta 51

prenumerata, iš kurių 16 išsirašo sau, o kiti namiškiams.

Iš 1 PĖST. PULKO ryšių kuopos PUSK. ŽALTAUSKO gauta 27 prenumeratos, iš kurių 5 išrašo namiškiams, o kiti sau.

Iš 4 PĖST. PULKO PUSK. M. ANTANIŠKIO gauta 94 prenumeratos, iš kurių 35 išsirašo sau, o kiti namiškiams.

Iš 7 PĖST. PULKO 5 kuopos VIRŠ. JUOZO GOLEKO gauta 43 prenumeratos. Visi išrašo savo namiškiams.

Iš 1 GUSARŲ PULKO mokomojo eskadrono JAUN. PUSK. P. VALIUŠAIČIO gauta 43 prenumeratos. Visi išrašo namiškiams.

Iš 3 PĖST. PULKO JAUN. PUSK. SAKALAUSKO gauta 97 prenumeratos. 56 išsirašo sau, o kiti namiškiams.

Iš 2 ART. PULKO švietimo vadovo LTN. KRIKŠČIKO gauta 60 prenumeratų. Daugiausia išsirašo sau.

Iš 2 INŽINERIJOS BATALIONO VIRŠ. MYKOLO KIZIO gauta papildomai dar 40 prenumeratų. Anksčiau buvo gauta 138 prenumeratos.

Be to, dar gauta papildomai iš 1 pėst. div. būstinės jaun. pusk. Pr. Kalvelio 10 prenumeratų, 3 dragūnų pulko jaun. ltn. Gudelevičiaus 6 prenumeratos ir kitų.

Rankinės ir šautuvinės granatos

(Žiūr. 1936 m. „Kario“ Nr. 50)

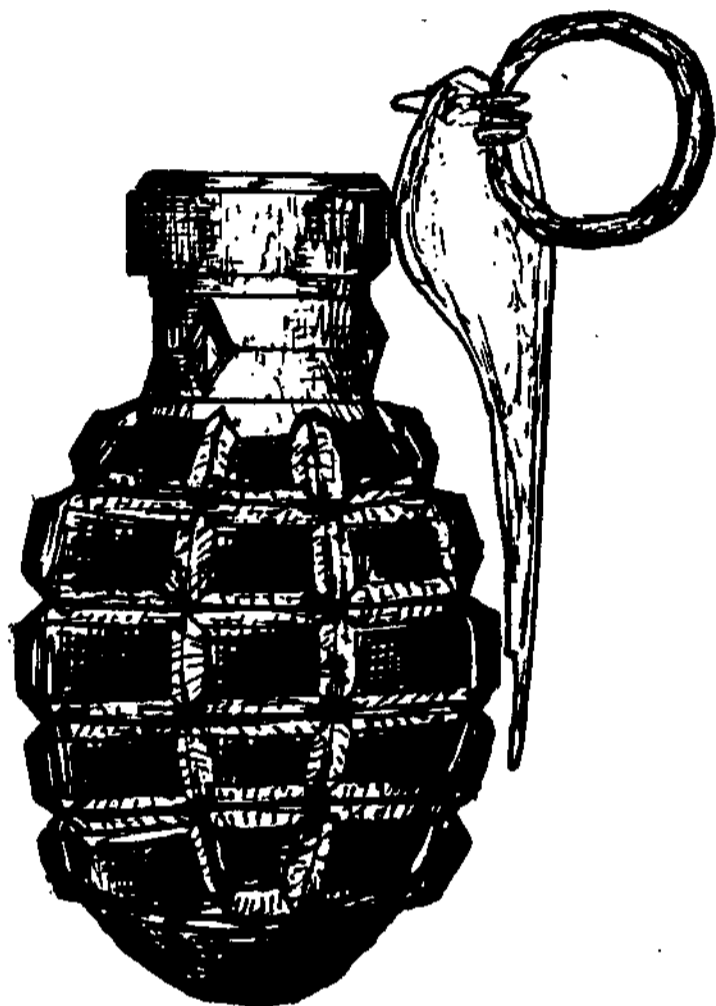
Lenkų rankinė granata

Granata susideda iš dviejų pagrindinių dalių: granatos liemens ir degtuvo. Granatos liemuo pailgas, kiaušinio, geležinis. Išorinėje savo dalyje liemens paviršius supiaustytas keturkampiais, kad sprogdamas duotų didesnę skeveldrų skaičių. Liemuo pripildytas sprogstamuoju užtaisu ir savo viršutinėje dalyje turi graižtvuotą lizdą degtuvui. Ginamosioms granatoms lenkai vartoja automatišką laiko degtuvą

A. C. 25. Degtuvai laikomi atskirai ir įsukami į liemenį prieš granatos vartojimą.

Užtaisyta granata sveria apie 600 gramų ir yra nudažyta tamsia spalva. Granatos paruošimas, svaidymas ir degtuvo veikimas visiškai atitinka lenkų puolamajai granatai.

Granata sprogsta po 4 sekundžių ir duoda daug skeveldrų, kurios kaunamai veikia iki 100—150 m. Granatą svaidant reikia turėti uždangą.

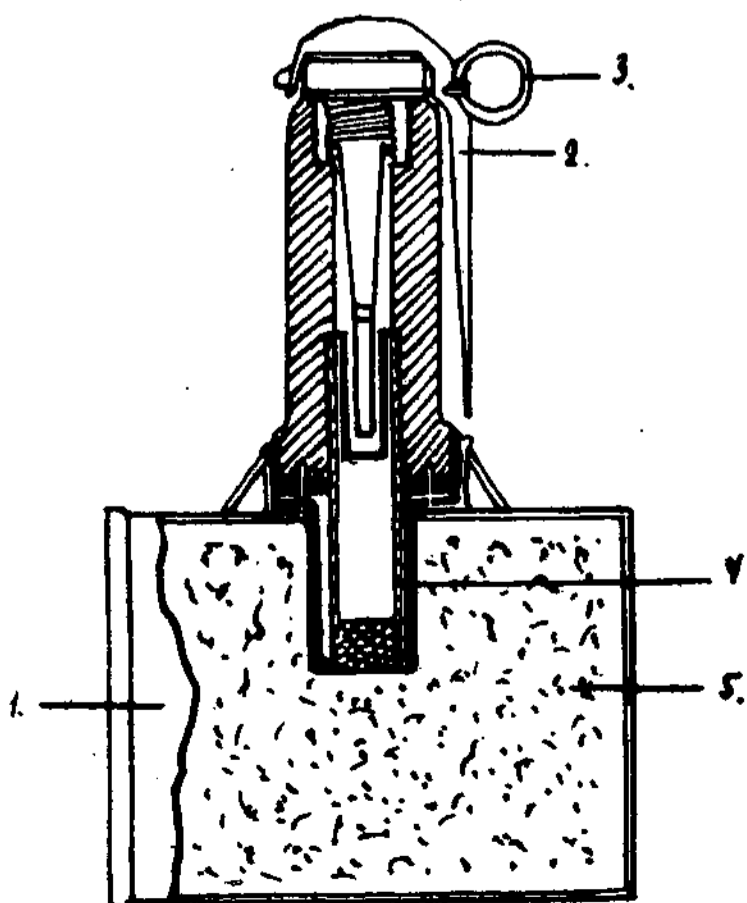

Lenkų ginamoji rankinė granata

SPECIALIOS PASKIRTIES RANKINĖS GRANATOS

Prancūzų rankinė prieštankinė granata

Užtaisyta granata sveria 1,35 kg, tame skaičiuje 800 gr sprogstamojo užtaiso. Sprogstamąjį užtaisą sudaro milinitas. Granata aprūpinta prancūzų automatinio degtuvo. Granata turi didelę sprogimo jėgą. Skeveldros veikia iki 10—15 m. Granata vartojama prieš tankus arba šarvuočius. Ji numetama tiesioginiai po tanku arba kelis metrus prieš jį.

Granatos dalys

1. Granatos liemuo.
2. Degtuvo svirtis.
3. Saugiklis.
4. Detonatorius.
5. Sprogstamasis užtaisas.

Prancūzų rankinė prieštankinė granata

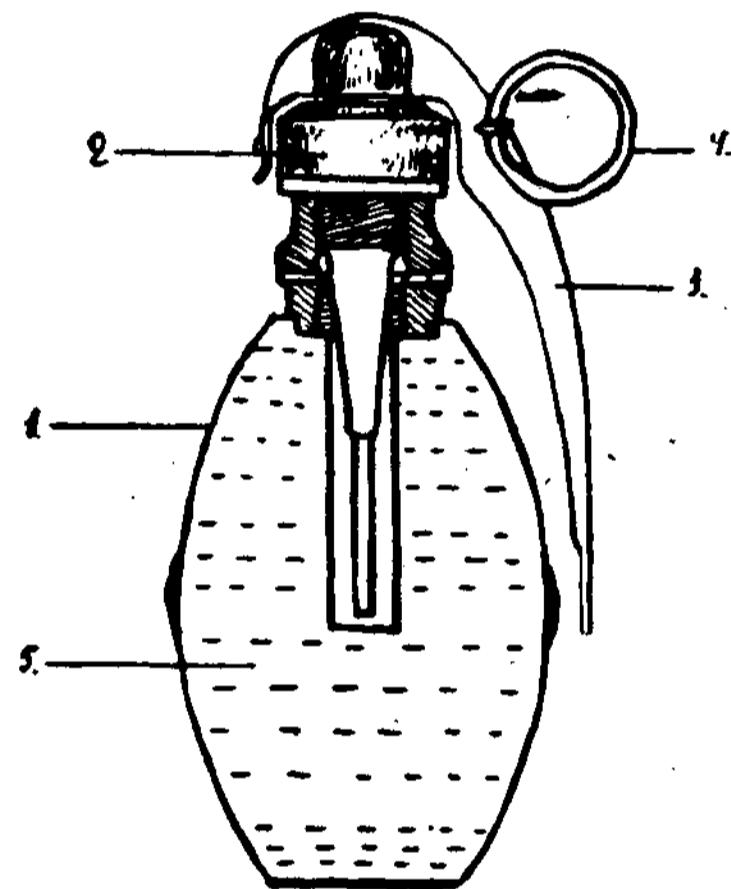
Prancūzų 1916 m. pavyzdžio rankinė dujinė granata

Užtaisytos granatos svoris 400 gr. Granatos liemuo labai panašus į 1916 m. uždegamosios granatos liemenį ir taip pat padarytas iš dviejų atskirų dalių tarp savęs sujungtų. Liemuo pripildytas 200 gramų cheminės medžiagos (chloro arba bromo). Granata turi prancūzų automatinį degtuvą 1916 m. B. ir svaidoma kaip ir visos kitos granatos, aprūpintos automatiniais degtuvais.

Kaunamųjų skeveldrų granata neduoda. Granatai sproguos, cheminė medžiaga išsitaško iki 5 — 6 m į šalis ir garuoja, veikdama žmogaus organizmą. Granatos veikimo ribos siekia iki 15 m nuo sprogimo vietos.

Granatos dalys

1. Granatos liemuo.
2. Automatinis degtuvas.
3. Degtuvo svirtis.
4. Saugiklis.
5. Cheminė medžiaga

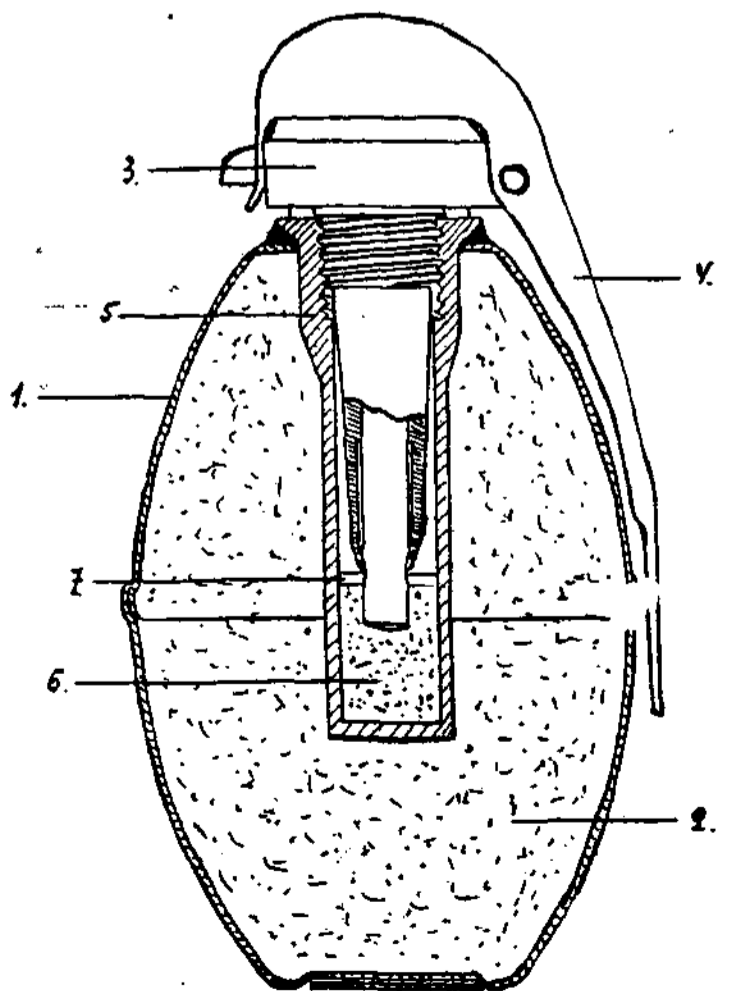
Prancūzų 1916 m. pavyzdžio rankinės dujinės granatos piūvis

Prancūzų 1916 m. pavyzdžio uždegamoji rankinė granata su automatinio degtuvu

Užtaisytos granatos svoris 560 gr. Degamosios medžiagos svoris 300 gr. Granatos liemuo skardinis, pailgos formos, padarytas iš dviejų atskirų dalių,

Granatos dalys

1. Granatos liemuo.
2. Degamoji medžiaga.
3. Automatinis degtuvas.
4. Degtuvo svirtis.
5. Švino vamzdelis.
6. Juodas parakas.
7. Popieriaus pertvara.

Prancūzų 1916 m. pavyzdžio uždegamosios rankinės granatos piūvis

tarp savęs stipriai sujungtų. Iš abiejų galų liemuo turi skylės. Į viršutinę skylę įstatytas švino vamzdelis, į kurį įsukamas degtuvas. Apatinė skylė aklinais uždengta skardos dangteliu. Ji reikalinga degamajai medžiagai. Granatos degamąją medžiagą sudaro fosforo, sieros ir benzino mišinys. Granata aprūpinta prancūzų automatinio degtuvu 1916 m. B. Detonatoriaus nėra, jo vietoje vartojamas paprastas juodas parakas.

Granatos paruošimas ir svaidymas atliekamas kaip ir visų kitų granatų, turinčių automatinį degtuvą. Po 5—6 sekundžių granatos liemuo plyšta, deganti medžiaga išsitaško iki 15—20 m, ir uždega netoli esančius daiktus. Ši granata vartojama ir lenkų kariuomenėje.

Prancūzų 1916 m. pavyzdžio uždegamoji granata

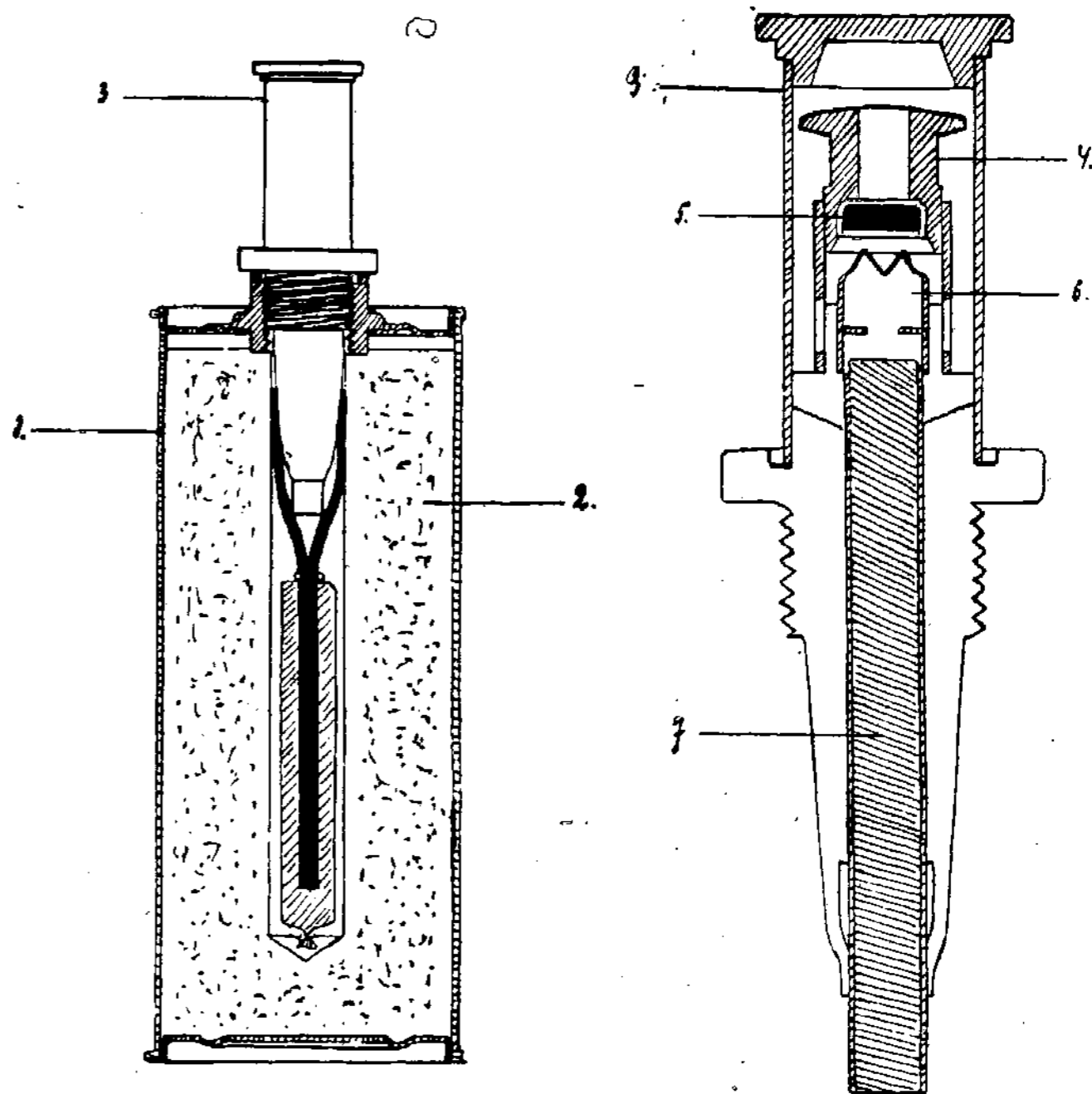
Granatos liemuo padarytas iš skardinės cilindro formos dėžutės. Viršutiniame gale liemuo turi graižtuotą langą, į kurį yra įsuktas dūžio degtuvas. Degtuvas neturi detonatoriaus. Degamoji medžiaga uždegama Bikfordo virvele, kuri užsidega nuo kapsulio. Granatos liemuo pripildytas degamąja medžiaga, kurią sudaro koloritas. Koloritas degdamas duoda iki 3000° šilimos.

Granatos dalys

1. Granatos liemuo.
2. Degamoji medžiaga.
3. Degtuvo kepuraitė.
4. Degtuvo galvelė.
5. Kapsulis.
6. Skeltuvas.
7. Bikfordo virvelė.

Granatos paruošimas ir svaidymas

Granatos paruošimas ir svaidymas toks pat kaip ir prancūzų C. F. (Citron Foug) ir 1915 m. F. 1 granatų. Paėmus granatą, dešiniąja ranka nuimama deg-

Prancūzų 1916 m. pavyzdžio uždegamosios rankinės granatos piūvis

Prancūzų 1916 m. pav. uždegamosios granatos degtuvo piūvis

tuvo kepuraitė. Degtuvo galvele suduodama į koki nors kietą daiktą ir granata padedama ant to daikto, kurį reikia uždegti, arba numetama į taikinį.

Po 5 sekundžių granatos liemuo plyšta be sprogo, deganti medžiaga išsilieja ir degdama uždega aplinkinius daiktus.

Be uždegimo lengvai degančių daiktų, granata gali būti vartojama gadinti įvairius metalinius daiktus, kaip motorai, kulkosvaidžiai, artilerijos pabūklai ir pan.

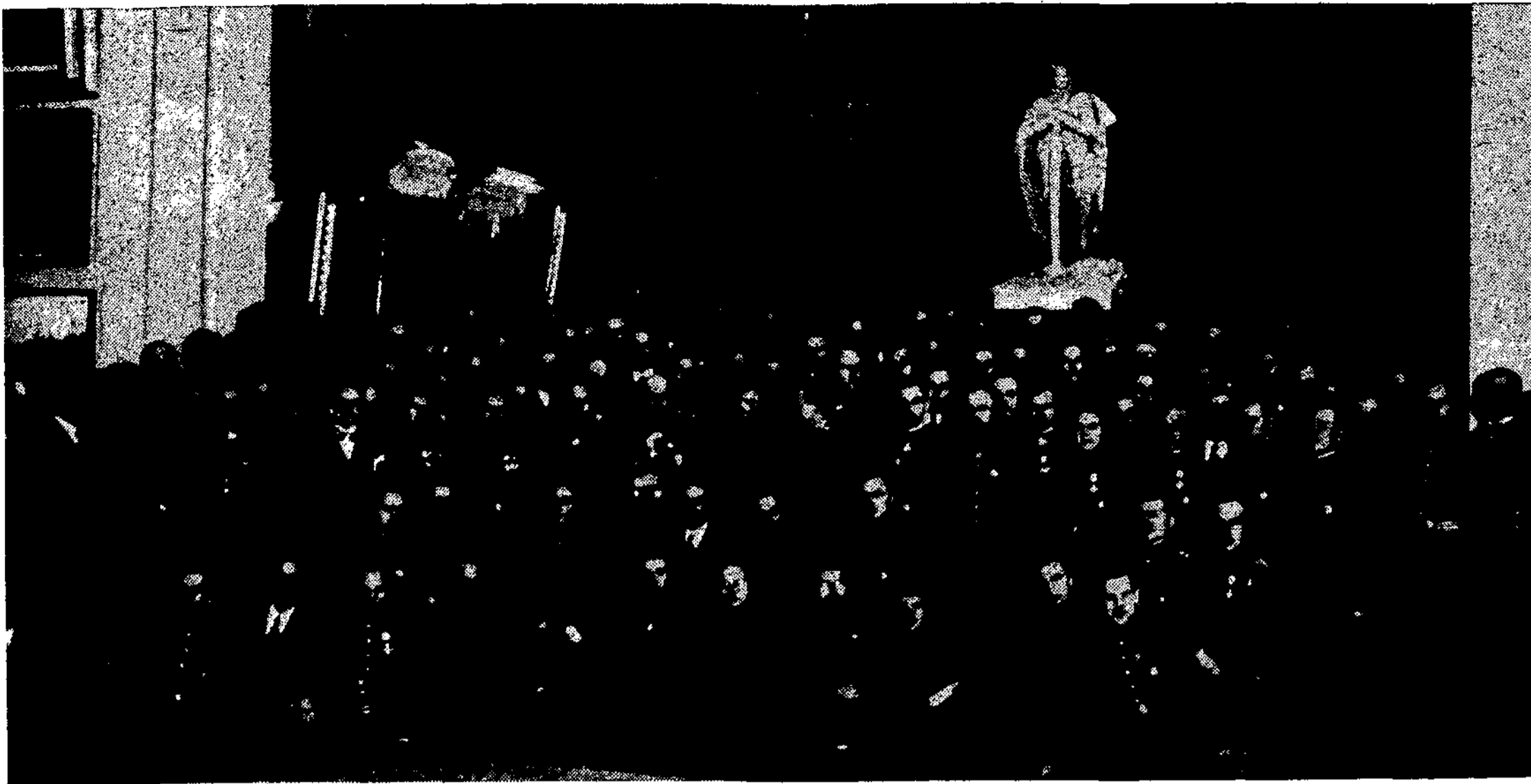
Ši granata vartojama ir lenkų kariuomenėje.

(B. d.).

Kpt. Kėželis

Puošiamė savo kareivinių skliautus

IV laidos karininkai su vadovybe Karo Muziejuje

Dariaus laidos sukakties minėjimas

(Karo Mokyklos IV laidos 15 metų sukaktis)

Gruodžio 19 d. IV Karo Mokyklos laidai buvo nepaprasta diena. Tą dieną iš įvairių Lietuvos vietų suvažiavo į Kauną tos laidos tikrosios tarnybos ir atsargos bei dimisijos karininkai paminėti 15 metų Karo Mokyklos baigimo sukaktį.

Dar prieš 9 val. buvo galima matyti būrelius uniformuotų įvairiomis uniformomis ir civilių, einančių įgulos bažnyčios link. Nors uniformos ir buvo skirtingos, bet atidus praeivis galėjo pastebėti, koks gilus nuoširdumas ir džiaugsmas spindėjo susitikusių veiduose. Mokykla ir rikiuotė suriša žmonių sielas amžiniais draugiškumo ryšiais.

Ten, kur prieš 15—16 metų kas šventadienis klausydavo pamaldų dvejetainis jaunuolių gretos trumpai kirptais plaukais ir kietai suveržtais diržais, dabar sustojo tų pačių, bet jau pagyvenusių draugų 134 galvos, kurių veiduose aiškiai matyti pergyventų 15 metų atspindis.

Pamaldas lajkė ir pamokslą sakė karo kapelionas kun. Juška. Į pamaldas atsilankė kariuomenės vadovybė, aukštieji karininkai ir buvusieji IV laidos kadro karininkai.

Po pamaldų garbingieji svečiai ir dalyviai nuvyko prie IV laidos kolegos a. a. kapitono Stepo Dariaus ir lak. Stasio Girėno karstų, kur laidos vardu pagarbos žodį tarė mjr. Čemarka. Čia pat IV laidos vardu buvo atskleista garbės svečių knyga, kurios pirmame puslapyje parašyta:

„Tūkstantis devyni šimtai trisdešimt šešiaisiais, Lietuvos Nepriklausomybės devynioliktaisiais, metais, gruodžio devynioliktąją dieną, laikinojoje Lietuvos sostinėje Kaune Karo Mokyklos IV laidos 15 sukaktį paminėti mes visuotinio tos laidos karininkų suvažiavimo dalyviai, aplankę Lietuvos Didvyrio ir IV laidos garbingojo kolegos kapitono STEPO DARIAUS ir jo žygio draugo lakūno STASIO GIRĖNO karstus, lenkiame prieš juos savo galvas ir, atskleisdami šią knygą, prašome garbingųjų lankytojų, joje pasirašant, nepamiršti DARIAUS TESTAMENTO“.

Žemiau užrašo pasirašė garbingieji svečiai ir IV laidos suvažiavimo dalyviai.

12 val. suvažiavimo dalyviai susirinko Karininkų Ramovėje iškilmingam posėdžiui. Atvykstantį Respublikos Prezidentą su raportu sutiko plk. ltn. Dr. Lesauskis.

Garbės prezidiumą sudarė Respublikos Prezidentas A. Smetona, k. a. ministeris plk. inž. Dirmantas, v. r. ministeris ats. brig. gen. Čaplikas, seimo pirmininkas inž. Šakenis, kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis, štabo viršininkas gen. št. plk. Černius, pirmasis Karo Mokyklos viršininkas ats. brig. gen. Galvydis-Bykauskas, IV laidos Karo Mokyklos viršininkas ats. plk. Tvaronas ir dabartinis Karo Mokyklos viršininkas gen. št. plk. Musteikis.

Iškilmingo posėdžio metu kalbėjo Respublikos Prezidentas, k. a. ministeris, kariuomenės vadas, ats. plk. Tvaronas, ats. ltn. Zubkus — IV laidos ats. karininkų vardu ir gen. št. plk. ltn. Urbšas — IV laidos tikrosios tarnybos karininkų vardu. Žodžiu suvažiavimą sveikino ats. karininkų sąjunga, raštu — IV laidos negalėję atvykti karininkai. Baigiant iškilmingą posėdį, garbingiems svečiams padėkos žodį tarė plk. ltn. Dr. Lesauskis.

15 val. svečiai ir suvažiavimo dalyviai susirinko Karo Muziejaus sodelyje pagerbti žuvusius dėl Lietuvos laisvės ir dalyvauti iškilmingame vėliavos nuleidime. Žuvusiems pagerbti žodį tarė gen. št. plk. ltn. Žilyš. IV laidos karininkų vardu ant Nežinomojo Kareivio kapo buvo uždėta gyvų gėlių puokštė.

Po vėliavos nuleidimo IV laida išsirikiavo Karo Muziejuje vakariniam patikrinimui. Išsirikiavo tokia tvarka, kaip rikiuodavosi prieš 15 metų. Jau iš pirmo žvilgsnio matyti, kad dalyviai yra praėję nemaža ne tik tarnybos, bet daug kas ir kautynių stažą, nes daugelio krūtines puošia Nepriklausomybės, savanorio kūrėjo medaliai, Vyčio Kryžiaus ordinais ir t. t.

Vyčio Kryžiaus ordinu yra apdovanoti šie IV laidos karininkai: a. a. kpt. Darius, a. a. kpt. Gudynas,

Didelė tautos pagarba savo dainiui Kiprui

Mūsų spauda plačiai paminėjo didžiojo dainiaus Kipro Petrausko sukaktį ir supažindino savo skaitytojus su jo gyvenimu ir darbais. Taip pat ir mūsų plačioji visuomenė sukakties dieną gražiai ir nuoširdžiai jį pagerbė. Jam didelę pagarbą reiškė visi, nežiūrint nei tautybės, nei tikybos skirtumo, nes Kipras savo žavinga daina visiems buvo artimas ir brangus.

Gruodžio 21 ir 22 d. Valstybės Teatras lūžte lūžo nuo gausios visuomenės, aukštų svečių ir vyriausybės narių. Tiek pirmąją dieną į iškilmingąjį posėdį, tiek ir į spektaklio premjerą „Kitežas“ atsilankė Respublikos Prezidentas A. Smetona, ministeris pirmininkas J. Tūbelis, ministrai ir kiti aukšti viršininkai.

Gruodžio 21 d. jubilato komiteto pirmininkui dek. Vl. Mišonui atidarius aktą ir trumpais žodžiais nupasakojus dėl ko buvo rengiamas šis Lietuvos dainiaus Kipro minėjimas, pirmasis kalbėjo Respublikos Prezidentas. (Jo kalbą žiūrėk pirmuose puslapiuose).

Po Respublikos Prezidento gražaus žodžio ir nuoširdžių linkėjimų Kiprui, kad dar ilgai gyventų, žadintų ir lavintų mūsų meno išsigeidusią sąmonę, kalbėjo prof. Gruodis ir Liudas Gira, gražiai ir plačiai papasakodami Kipro gyvenimą. Taip pat apibrėžė Kiprą kaip menininką ir žmogų. Po to buvo Kipro garbei koncertas — kantata.

Gruodžio 22 d. buvo operos „Kitežas“ premjera, kurioje pats jubilatas turėjo progos pasirodyti ne tik kaip dainininkas, bet ir kaip vaidintojas. Po vaidinimo, kuris publikos labai entuziastiškai buvo sutiktas,

ėjo gausūs jubilato sveikinimai ir dovanų įteikimai. Respublikos Prezidentas už nuopelnus Lietuvai Kiprą šia jo jubiliejaus proga apdovanojo Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino pirmojo laipsnio ordinu. Po daugybės sveikinimų žodžiu įvairių įstaigų, draugijų, organizacijų bei paskirų asmenų tiek iš įvairių Lietuvos kampų, tiek ir iš užsienių, buvo paskaityti raštai bei telegramomis gauti sveikinimai. Spaudos ir švietimo Skyriaus viršininkas plk. Šarauskas paskaitė kariuomenės vado gen. št. plk. Raštikio sveikinimą raštu tokio turinio:

„Didžiajam Lietuvių Dainiui Kiprui Petrauskui.

Garbingasai Jubiliate! Jūsų didžios šventės proga Lietuvos kariuomenė nuoširdžiai sveikina Jus, kaip didį lietuviškosios dainos mylėtoją, gaivintoją ir kūrėją.

Sunkiomis nepriklausomybės kovų dienomis Tamsta pats savo noru stojai į Lietuvos kariuomenės eiles ir savo gaivia drąsinančia daina stiprinai karių dvasią ir žadinai juos didvyriškiems žygiams dėl Tėvynės laisvės. Dėkingai tai atsimindama ir visada gerėdamosi Tamstos daina, Tamstos talentu, kariuomenė nuoširdžiai linki Tamstai, Didysis Jubiliate, ir toliau kuo ilgiausiai dirbti Lietuvos garbei, kuo plačiausiai garsinti jos vardą“.

Aplamai, visas didžiojo dainiaus sukakties minėjimas praėjo nuoširdžiai ir nuotaikingai. Visuomenė gražiai įrodė, kad jai Kipras buvo ir yra brangus, jo daina visiems miela ir žavinga. S. N.

dim. mjr. Petkevičius, ats. kpt. Tumavičius, kpt. Tugaudis, ats. kpt. Eidukaitis, plk. ltn. Gavelis ir kpt. Vilkaitis.

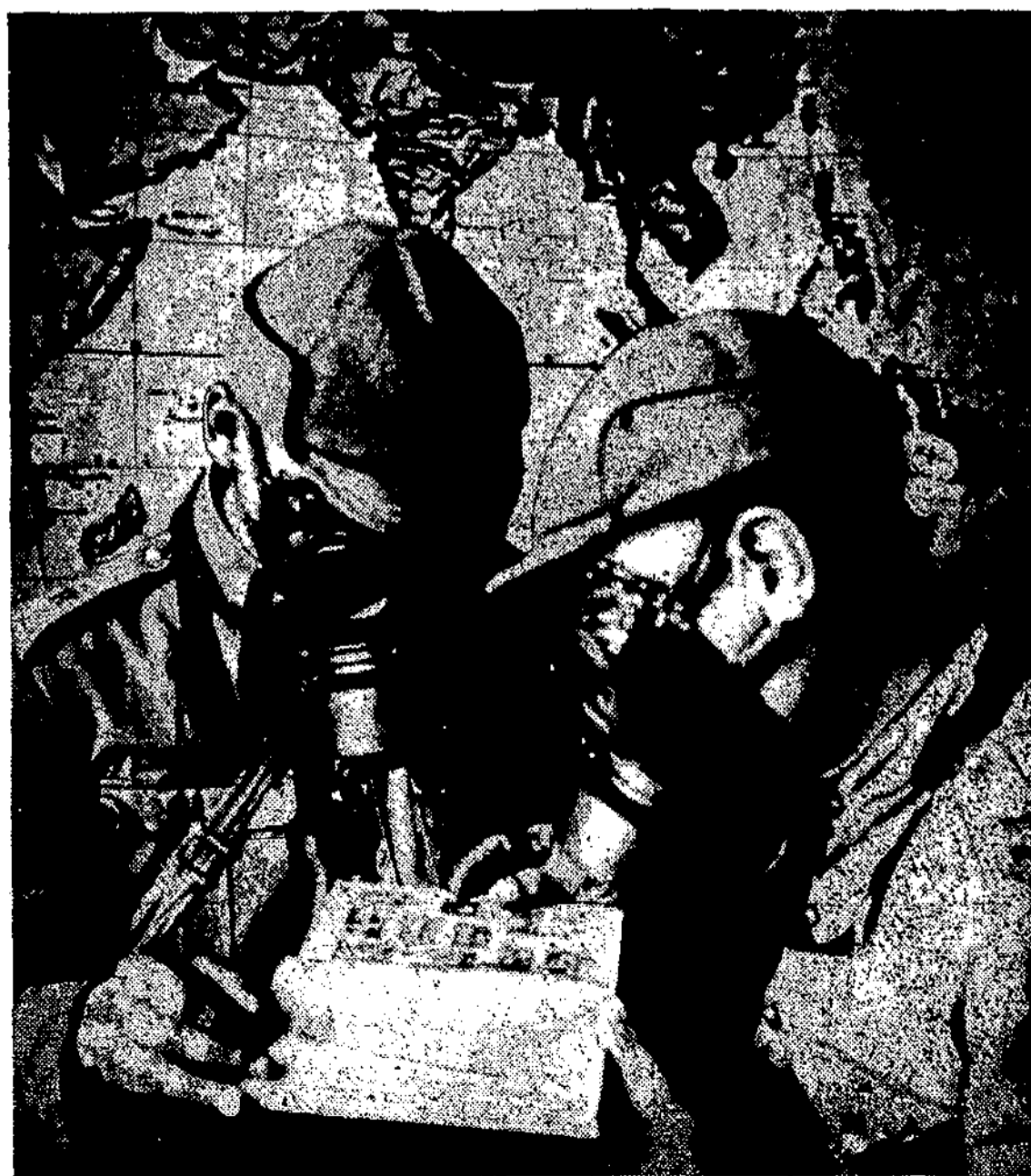
Prieš patikrinimą atvyko k. a. ministeris plk. inž. Dirmantas, kurį su raportu sutiko ats. plk. Tvaronas. Po aušrinės prasidėjo pats patikrinimas. Pavardėmis šaukė buvusieji kuopų kuopininkai. Išpūdingai skambėjo žodžiai: —Darius, Stepas... — Perskridęs Atlantą žuvo didesnei Lietuvos garbei, — atsako skyrininkas; — Gudynas, Pranas... — Žuvo eidamas pareigas... — Zakšauskas, Kazys... — Lėktuvui užsiedus ore žuvo... — Tumelis, Jonas... — Žuvo lėktuvo avarijoje... ir t.t.

Po patikrinimo k. a. ministeris palinkėjo švenčiant 25 metų sukaktį susirinkti ne mažesniai skaičiui. Kartu paminėjo, kad IV laidos prašymas — pavadinti ją kapitono Dariaus vardu — būsiąs patenkintas: netrukus būsią tai paskelbta kariuomenei įsakyme.

20 val. svečiai ir IV laidos karininkai susirinko Karininkų Ramovėje vakarienei. Vakarienės metu pasibaigus kalboms prasidėjo dainos — tos pačios dainos, kurios 1920—21 metais žavėjo Kauno ir apylinkių gyventojus. Čia pat buv. auklėtiniai pasakojo savo nuotykius iš Karo Mokyklos gyvenimo. Vakarienė praėjo labai jaukioj ir draugiškoj nuotaikoj.

Suvažiavimo dalyviai išsiskirstė į savo gyvenamąsias vietas, tvirtai nusistatę dar kartą visiems susitikti švenčiant 25 metų sukaktį, t. y. 1946 m. gruodžio mėn. Kiekvienas savo širdyje nešioja viltį tais metais susitikti savo senoje sostinėje Vilniuje, dėl kurio praradimo ši laida išėjo tokia gausinga.

Suvažiavimo išlaidas padengė patys IV laidos karininkai. Tėnka pabrėžti, kad yra nemažas pinigų likutis, kuris netrukus, kaip sąmatoje numatyta, bus atiduotas Ginklų Fondui. J. M-tas

Karių pratimai su dujokaukėmis

Ką išgyveno vokiečių apšaudomas Paryžius

1936 metais „Karyje“ buvo rašyta, koku būdu vokiečiai sugebėjo savo didžiuoju pabūklų pasiekti tokio didelio atstumo, apšaudydami Paryžių per 120 km. Šio rašinio tikslas aprašyti patį apšaudymą, kuris yra įdomus ir pamokantis. Be to, apie Paryžiaus apšaudymo eigą kiek plačiau dar nebuvo rašyta.

1918 m. kovo 23 d. rytas Paryžiuje buvo nuostabiai giedras. Septintą val. dar daugumas miestelėnų miegojo. Tik priemiesčių darbininkai skubėjo į fabrikus ir dirbtuves. Gamta pranašavo žavinčiai gražią dieną. Tik staiga praeiviai išgirdo kažkokį kurtų smūgį, bildesį, ir virš namų pasigirdo keistas švilpimas, ūžesys. Tuo tarpu dangus buvo idealiai giedras, jokio debesėlio. Pagaliau po to nelaukto švilpimo pasigrido kurtinąs sprogimas. Pradžioje visi paryžiečiai manė, jog vokiečių lėktuvai puola Paryžių. Buvę gatvėse žmonės žiūrėjo į skaidriai žydria dangaus mėlynę, bene pamatys prieš lėktuvus. Kiti puolė į požeminio geležinkelio urvus, kaip kad buvo vyriausybės nurodyta. Pirmas nukritęs paslaptinas sviedinys sprogo Senos upės pakrantėje, centrinėj miesto daly, 7 val. 15 m. ryto. Sviedinys kaukdamas praskrido virš apkurtintų ir išgąsdintų praeivių ir smogė į upės pakrantės akmenis. Ugnies, akmenų ir dūmų didžiulis stulpas iškilo į viršų. Aplinkinių namų langai pabėrė skambančius stiklus ant gatvės grindinio. Išsisklaidžius dūmams, žiūrovai pastebėjo sviedinio kritimo vietoj apie metro gilumo duobę. Krantinės akmenys išvartyti, suaižėję. Ant žemės gulėjo keli negyvi žmonės. Kiti, sprogo apkurtinti bei sužeisti, lėtai ir su baime kėlė galvas, laukdami naujo sviedinio sprogo. Pro langus, sprogo garso pažadinti, nerimo ir baimės apimti žmonės žiūrėjo į gatvę. Prie sužeistųjų ir užmuštųjų susirinko minia žmonių. Pirmąjį sviedinį lydėjo kiti. Įvairiose miesto vietose iš karto sviediniai krisdavo kas 10, o vėliau kas 15 minučių.

Paryžius budo nerimo ir baimės apimtas. Tačiau didžiuliam mieste panika sklido ir nerimas mieste plėtėsi labai lėtai. Daugumas Paryžiaus gyventojų net ir nežinojo apie jiems gresiantį pavojų. Juo labiau,

Artilerininkas darbe

kad užmuštų ir sužeistų buvo nedaug. Tačiau 8 val. 30 min. vienas sviedinys sprogo rytų geležinkelio stoties perone, tarp išeinančių keleivių. Sprogimo vietoje buvo 8 žmonės nukauti ir 13 sunkiai sužeisti. Apie šį įvykį žaibo greitumu pasklido gandas mieste ir priverstė paryžiečius rimčiau susirūpinti. 9 val. ryte buvo pagarsintas mieste aliarmas. Kadangi iki tol nebuvo nustatyta, visiems žinomų aliarmo signalų, tai pasinaudota gaisrinių varpais, įvairiais švilpukais ir net gatvėmis vaikščiodami policininkai mušė būgnus.

Paryžiečiai vis negalėjo suprasti savo padėties baisumo, nerimavo ir nervinosi. Mieste gyvenimas apmirė. Nutraukė darbą įstaigos, fabrikai, sustojo eję traukiniai, tramvajai ir automobiliai. Paryžiečiai skubėjo pasislėpti savo namų rūsyse ar požeminėse galerijose. Visi nekantravo ir laukė savosios zenitinės artilerijos šūvių, kurie greitai nuvydavo puolančius prieš lėktuvus. Tačiau kas 15 min. sekė vis nauji ir nauji sproginiai naujose vietose, naujuose miesto kvartaluose. Tuo tarpu dangus, kaip ir anksčiau, buvo be jokio debesėlio, ir vis dėlto niekas jokio ženklo negalėjo įžiūrėti, iš kurio galėtų spręsti, jog begaliniuose erdvės aukščiuose būtų prieš lėktuvų. Keletas drąsių lakūnų prieš lėktuvų ieškojo visą valandą. Virš Paryžiaus jie pakilo į 5 ir 6 km aukštį ir vis dėlto jokių oro laivyno pėdsakų neužtik.

10 val. ryto buvo išspausdinta karo ministerijos žinutė, kad, esą, 8 val. 20 min. keli prieš lėktuvai, kurie buvo pakilę didelėn aukštumon, perskrido apkasų liniją ir bombardavę Paryžių. Juos persekioję prancūzų naikintuvai. Esą, žinomi keliose vietose bombų kritimai. Esančios kelios aukos. Taip rašė vyriausybės organai, kad suramintų gyventojus. Tačiau niekas negalėjo įtikėti, kad prieš lėktuvai, dargi dienos metu, galėtų įsiskverbti į tolimą užnugarį, būti nematomais, ir be jokios baimės ir pavojaus sau valandomis skraidyti ir kas 15 min. mėtyti bombas. Jaudinosi valdžia. Nerimavo karo ministerija. Visi žinojo, kad vokiečiai jau antra diena atkakliai puola visame fronte. Tačiau visiems buvo žinoma ir tai, jog nuo fronto linijos iki Paryžiaus yra 90 km, kad šaudyti per tokį atstumą — visiems atrodo negalima. Gandai, vienas už kitą baisesni ir fantastiškesni plito mieste, o gyventojuose vis plačiau ir plačiau kilo nerimas, galiausiai įgaudamas panikos pobūdį.

— Vokiečiai pralaužė frontą ir, sako, prieina prie Paryžiaus įtvirtinimų.

— Susimildamas, bet koku gi būdu jie galėtų per vieną naktį 90 kilometrų sukarti? Juk laikraščiuose apie tai nebuvo nė žodžio...

— Na, jau tie laikraščiai!..

— O aš girdėjau, kad lekiojančias minas-raketas vokiečiai išrado ir netrukus iš Paryžiaus neliks akmenis ant akmenis. Dabar viskas įtikėtina, viskas galima.

— Reikia greičiau išvažiuoti, — kitas prancūzas įterpė, — tik vargu ryt į traukinį galėsiu suskubti. O jūs važiuosite? Kaip manote, kur būtų saugiau?

— Taigi, kur tą saugumą rasti, kur važiuoti? Užčiuopė mus vokiečiai per šimtą kilometrų, suras ir už 200 kilometrų.

— Bet, matote, čia Paryžius; juk į kaimus nešaudys?

Ir paryžiečių minios pradėjo slinkti geležinkelio stočių link. Minių minios apgulė visus tolimesnio susisiekimo punktus. Darbai ir šiaip jau miesto gyvenimas apmirė. Net vyriausybė pradėjo ruošti išvažiavimui iš Paryžiaus. O tuo tarpu sviediniai iš kažkur atkukdavo, krisdavo ir žalojo Paryžių ir jo gyventojus. Ekstra telegramos buvo pilnos prirašytos įvairių nesąmonių, įvairių paslaptingo šaudymo nuotykių ir išdavų. Pirmą dieną apšaudymas tęsėsi iki 14 valandos.

Pagaliau vakarinės spaudos ekstra leidiniai pranešė tikrą šios dienos atsitikimų priežastį. Oficialiai buvo pranešta, kad vokiečiai Paryžių apšaudė toli šaudančiais pabūklais. Pranešimas buvo užbaigtas pažadu, kad būsią daromi žygiai šiuos vokiečių pabūklus sunaikinti. Kalbamą dieną iš viso sprogo 21 sviedinys (18 krito miesto ribose ir tik 3 už miesto). Užmuštų — 15, sužeistų — 36 žmonės. Šitie skaičiai, palyginti, maži, nereikšmingi, tačiau kokį didelį nerimą, kiek baimės sukėlė nežinojimas, netikėtumas, staigumas, apšaudymo paslaptinumą.

Iki tol Paryžiuje veikusios visos pramogų įstaigos, k. a.: teatrai, restoranai, barai, kabare ir kt. apmirė, užsidarė. Iš miesto sukruto važiuoti visi, o ypač labiau pasitūrį gyventojai. Gatvės ištuštėjo, visur dvelkė tyruma. Paprastai, tūkstančiais zujė automobiliai ir autobusai — ramiausiai ilsėjosi garažuose.

Niekas nežinojo ar jau baigėsi apšaudymas ar tik laikinai nutrauktas. Pastaroji nežinia ir paslaptinumą labiau veikė gyventojų dirksnius, nei pačių sviedinių sprogimai. Atrodė, kad, praslinkus dar vienai kitai dienai, Paryžius ims maldauti vokiečių taikos arba virs mirusiu pafrontės miestu.

Tuo pačiu laiku vokiečių kropščiai miške paslėptoj, toli šaudančių pabūklų baterijoj vyravo entuziazmu persunktas džiaugsmas. Vokiečių šnipų telegramos pranešė apie visų sviedinių pataikymą į Paryžių. Iki negavo žinių, vokiečiai patys netikėjo pasisekimu. Juk 120 km atstumas neleidžia sekti, kur nukris sviedinys. Dabar buvo aišku. Vokiečių inžinierių-konstruktorių apskaičiavimų tikslumas ir teisingumas pasitvirtino gyvenime. Gautoji iš vokiečių šnipų telegrama apie sėkmingą Paryžiaus apšaudymą tučtuojau aplėkė visą vokiečių kariuomenę. Išvargę kūnu ir nukamuoti dvasia, kareiviai šia telegrama sustiprino greito karo galo viltį.

— Taigi, brolyti, dabar prancūzai patys prašys taikos...

— Norėtusi, kad greičiau baigtų tiek nukamavusį mus karą: juk ketvirti metai kaip vargstame.

Vokiečių kareivių entuziazmui nebūtų buvę galo, jei ne prancūzų pradėtoji vokiečių apšaudymo kanoada. Prancūzų karo vadovybė nors šiuo būdu bandė sustiprinti, apraminti savo kariuomenės dvasią, pakelti nuotaiką.

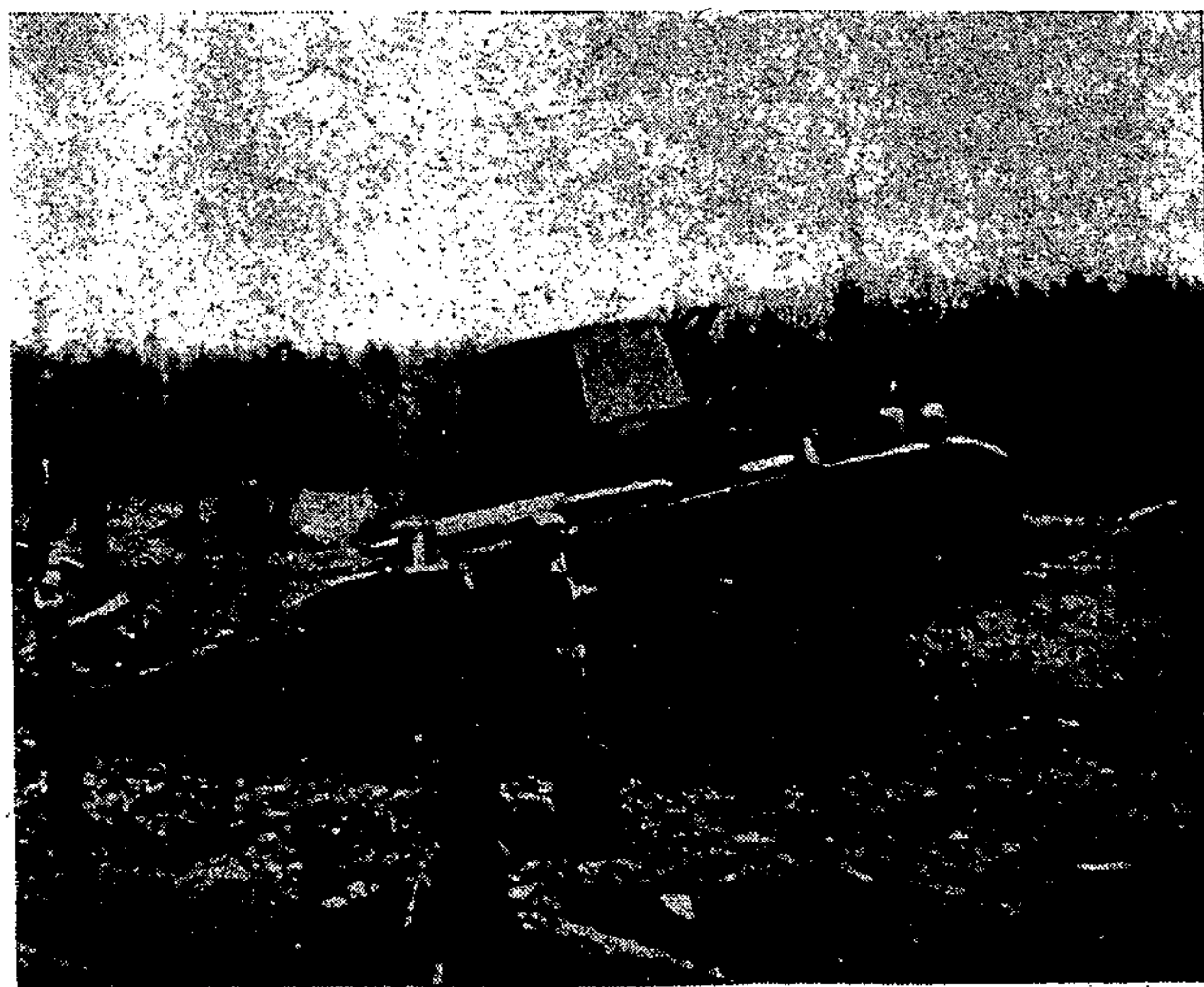
Paslaptinųjų pabūklų baterijos vietoje buvo pastatytas išsitas miestelis; aplink jį buvo apnarpliota spygliuota viela. Tai buvo daroma tam, kad joks smalsuolis negalėtų patekti į miestelį ir sužinoti paslaptį. Į mišką suko geležinkelis, kuris turėjo gerai matomą netikro geležinkelio šaką „klystkelių“ ir atidžiai užmaskuotas tikrojo geležinkelio šakas, vedančias pa-

būklo stovėjimo vietovėn. Kad paslėptų tikruosius veikiančius geležinkelius, vokiečiai šalia bėgių, ir tarp pabėgių, sodino nukirstus medžius ir medelius. Pradėję vysti medžiai buvo skubiai keičiami kitais. Prieš traukinio praėjimą kalbamus medžius nuimdavo. Kitose vietose arti augą medžiai viršūnių šakomis buvo sujungiami, surišami, ir tuo būdu pavykdavę paslėpti nuo budrios prieš lakūnų akies po šakomis esąs geležinkelis. Atvirose vietose, tarpumiškėse pabėgiai buvo užpilami smėliu, gi bėgiai kuo nors uždengiami, užklojami. Kai kur į žemę buvo kalamos kartys ir virš jų ištempiami maskuojamieji tinklai, į kuriuos dar įpindavo žaliuojančio medžio šakų, apklodavo žaliom marškom. Panašiu būdu buvo maskuojami ir patys pabūklai. Apšaudymo atsitikimui, miške, giliai žemėje, buvo įrengtos slėptuvės, kurių paviršius buvo padengtas rąstais ir betonu; jose buvo patalpos žmonėms, ir atskiri karo medžiagos sandėliai, o taip pat sanitarinis perrišimams ir medicinos pagalbai tiekti punktas, speciali patalpa baterijos žmonių poilsiui, didelė priešdujinė apsaugos slėptuvė. Šitos patalpos požemy tarpusavy ir su baterijos pabūklų pozicija buvo sujungtos tam tikrais urvais.

Visas pabūklo įrengimas buvo elektrifikuotas, būtent, visi reikalingi veiksmai ir pabūklo judesiai buvo atliekami elektros motoro pagalba. Visa, kas lietė pabūklą, buvo standžiai ir tiksliai pritaikinta, visa iš anksto iki smulkmenų apgalvota, numatyta. Pagal dydį, suprantama, tokie pabūklai turėjo milžinišką svorį. Pabūklas, ant geležinkelio platformos pastatytas, svėrė apie 150 to, gi betono pastatas viršijo 200 to. Kad šie skaičiai mūsų vaizduotės būtų lengviau pagunami, ir kad lengviau suprastume, kaip sunkūs buvo pabūklai, užtenka prisiminti, kad labiausiai paplitę divizijų ir korpusų pabūklai sveria tik 2—3 tonas; visas dviašis dengtas vagonas kartu su kroviniu sveria ne daugiau 22 tonų; šitokio vagono kėlimo galia siekia 15 tonų. Taigi, kalbamam pabūklui pervežti, jį išardžius, prireiktų dešimties vagonų; jo pamatą pervežti — reiktų keturiolikos vagonų, o viso — dvidešimties keturių vagonų.

(B. d.)

VI. Mingelevičius

Mūsų tankelis nugali vielų kliūtis

Koks esi viršininkas?

Nuo amžių kiekviena kariuomenė turi vadus ir viršininkus. Be vadų ji būtų bejėgė. O vadai ypač jai reikalingi šiais laikais, kai kariuomenė, veikimo sklandumui, skirstoma į mažus mažyčius dalinius — į būrius, skyrius, grandis. Kiekvienam būriui, skyriui, grandžiai skiriami atitinkami viršininkai. Jiems pavedama tuos dalinius prižiūrėti, mokyti ir kaip galint geriau parengti karo sąlygoms. Jie turi gerai pažinti savo valdinius, jie turi su jais susigyventi, kad valdiniai įprastų įsakymų klausyti ne dėl prievartos ar baimės, bet dėl palankumo ir paties reikalo; kad drausmė būtų sąmoninga, paremta giliu pareigos jausmo supratimu.

Smulkiuosius viršininkus parengti rūpinasi pati kariuomenė, juos reikiamai išmankštindama, išlavindama, šviesdama. Net miela žiūrėti, kokie nauji žmonės išeina iš kariuomenės dalių mokomųjų dalinių. Juos charakterizuoja sąmoningumas ir energija. Sąmoningumas ir energija, tai juk grynai viršininkų savybės.

Tas savybes praktiškai dar daugiau sustiprinę, tie viršininkai baigia savo karinę tarnybą ir grįžta prie pirmąsio darbo. Vieni į tėvų sodybas, kiti į dirbtuves, tretį prie kitų darbų. Bet visur jie pasirodo jau kitoki. Kai kariuomenė parodė kelią į viršininkus, tai ir viešajame gyvenime jie greit vėl pasidaro

Kariai oerlikonininkai prie savo pabūklo
Dmt. Čibo nuotr.

viršininkai. Vieni kuria naują gyvenimą, kiti ką nors organizuoja, o tretį, nors nežymiai, neįjuntamai, bet vis tiek veikia savo aplinkumą. Nes ir viešasis gyvenimas reikalingas vadų, ne tiek didelių, kiek smulkių, mažų, kurie nuolatos čia pat svarstyti, tvarkyti, įsakinėti, vesti, valdyti. Tinkamų smulkiųjų vadų įtaka tautai yra labai didelė.

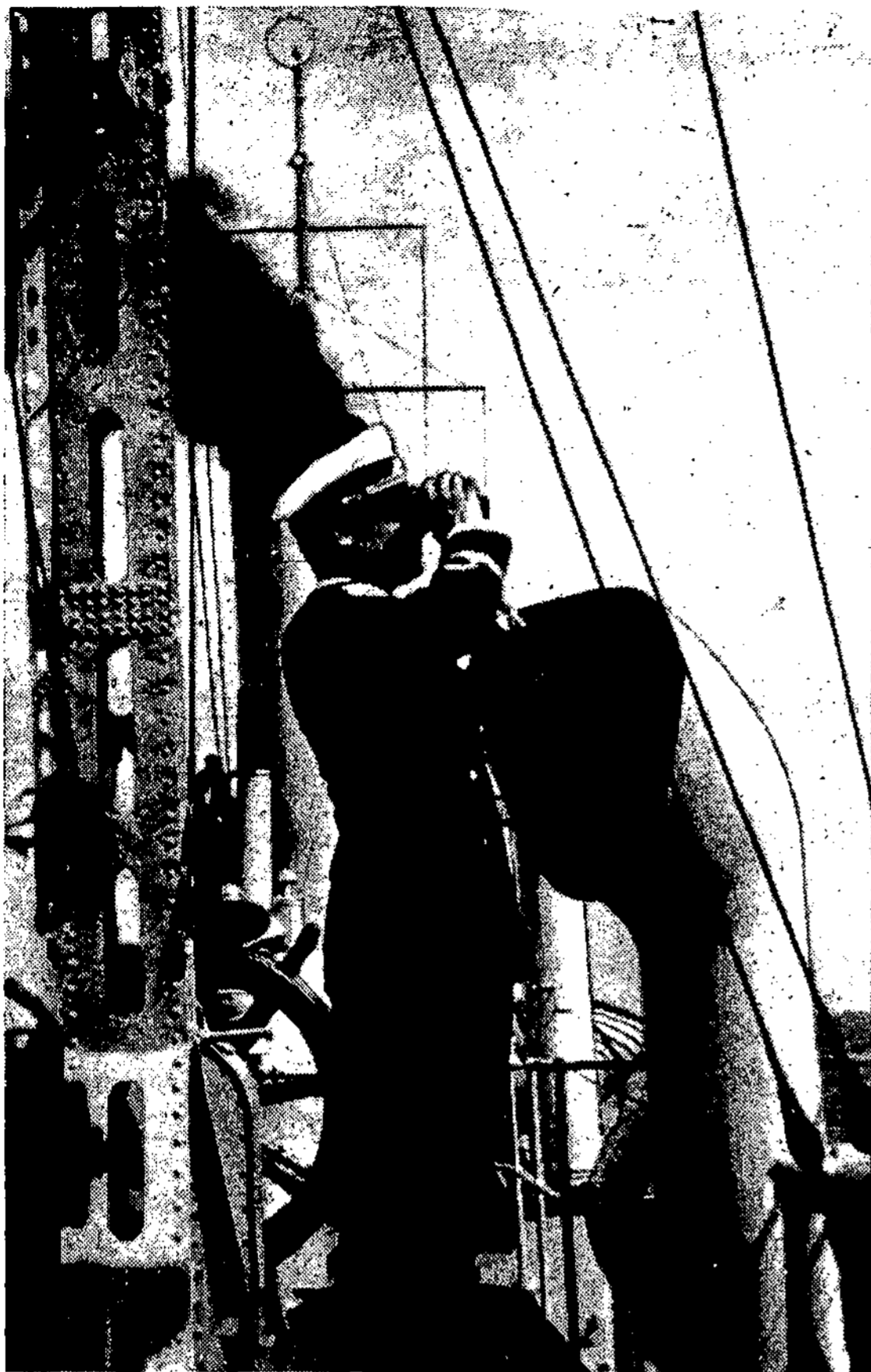
Dažnai tokie kariuomenėj buvę smulkūs viršininkai viešajame gyvenime prasimuša ir iškyla. Tiesa, tam reikia platesnio išsilavinimo, pilnesnio charakterio, apstaus patyrimo ir žmonių pažinimo, o prie to dar iškalbingumo, iniciatyvos, veržlios drąsos ir kitko. Bet mums šiuo momentu pakanka pripažinti, kad patraukimą į viršininkus toks žmogus pirmąkart pajunta kariuomenėj. Kariuomenė jam parodo kelią, kurį toliau tiesti turi pats savo sugebėjimais.

Tūkstančiai energingų vyrų, kasmet baigiančių mūsų kariuomenėje mokomąsias kuopas (komandas), šviesiomis akimis regi kylantį savo gyvenimo kelią. Jie svajoja ne tik patys kitaip gyventi, bet ir kitus lenkti į našesnę gyvenimą. Jie iš anksto ryžtasi būti gyvenimo vadais savo apylinkėse. Tai dėl to jie nuolatos lanko savo pulkų biblioteką ir ten ieško vadui reikalingų žinių. Romaną tokių vyrų rankose retai pamatysi. Dažniausiai jie skaito auklėjimosi knygas ir rimtų žurnalų straipsnius. Su didžiausiu atsidėjimu jie perverčia ir savaitraščių komplektus, ieškodami sau reikalingų žinių. Ir kaip džiaugiasi radę straipsnį, kurs įtikinėja, drąsina, ragina kitaip protauti ir kitaip veikti. Kiek suskubdami jie susirašinėja naudingas žinias ir čia pat bando jas vykdyti. Miela į juos žiūrėti. Kartu su jais džiugu matyti naujas pasėkas. Ir norisi kiek galint padėti tiems naujesiems viršininkams.

Viršininkas viršininkui nelygu. Vienas vienom priemonėm naudojasi, kitas kitom, kad greičiau, geriau paveiktų savo valdinius. Bet visad ir vieniems ir kitiems kareiviai randa ko prikišti. Išeina, kad kiekvienam kažko dar trūksta. Patys viršininkai tų trūkumų ar ydų dažniausiai nepastebi, o kiti, net ir draugai, nedrįsta nurodinėti. Tuo tarpu *pamatyti, koks esi, yra labai naudinga*. Juk tik nuo pažinimo pareina tobulėjimas. Todėl, ir drįstu šiuo savo straipsneliu grandininkams, skyrininkams ir būrininkams — grandiniams ir puskarininkams psichologiškai parodyti keletą dažniausiai sutinkamų viršininko tipų, kad jie tarp jų pažintų save ir pažinę paskubėtų „remontuoti“.

Čia teikiamaoji medžiaga yra prancūzų psichologų tyrimų išdava, kariuomenėje tarnaujant mano plačiai tikrinta ir rekomenduotina, kaip gan patikima. Imsiu aštuonis viršininko tipus. Tai yra grynai tipai. Bet gyvenime dažniau pasitaiko maišytų. Todėl ir pačiam maišytam esant reikės mokėti nustatyti iš ko esi sudarytas.

Taurusis viršininkas. Toks jis atrodo ir savo išvaizda ir savo būdu. Tai valdovo tipas, kurs visus žavi savo slaptumu. Jis yra vidutiniško ūgio, taisyklingo sudėjimo. Veido išraiška inteligentiška. Akys nedidelės, plačiai atdaros, spindinčios, truputį įkritisios. Žvilgis giedras, pakylus, hipnotizuojas.

„Prezidento Smetonos“ karo laive

Kai žvelgia, atrodo, kad mato tolimus daiktus. Lūpos mažos, plonos, kietai suspaustos. Smakras smailas, truputį atsikišęs. Visa tai rodo šio viršininko valingumą. Kakta be raukšlių. Koks skaidrus, blavus, nuosaikus turi būt už tokios kaktos protas!

Šitokios išvaizdos viršininką sutinkame visur — ir mieste ir kaime. Savo rimta kalba, rimtu elgesiu jis greit susilaukia visų pagarbos. Bet koks pataikavimas jį žemina. Jis nekenčia šunuodegavimo, nes ir pats, būdamas išdidus, nemėgsta švelnuotis. Jo pyktis staigus ir smarkus. Jis net nenurodinėja, už ką pyksta. Todėl juo daug kas būna nepatenkintas ir mėgina slapta ar atvirai priešintis. Bet silpnesnieji pat pradžioje jam visiškai pasiduoda.

Šis viršininkas turi labai gerą veiklos savybę — veikti neraginamas, net be jokios kitų asmenų įtakos. Jis nekenčia to, kas jam pakiša jau suformuotą mintį. Jis pats nori protauti, naujus planus išradinėti, senus perkratinėti, derinti, kad iš viso to išeitų kas nors originalaus. Be to, šis viršininkas tiki savimi. Tai yra nuostabu. Nes šiaip daugumas mėgsta patys save slapta niekinti ir vien dėl nepasitikėjimo atsisako nuo sumanymų, kuriuos visai nesunkiai įstengtų įvykdyti. Taurusis viršininkas nuo savo sumanymų neatsisako. Jis lieka nepalenkiamas net ir tada, kai nieks jam nepritaria, išjuokia ir trukdo. Jis niekam nesilenkia. Priešingai, jam smagu dirbti ir vienam, kad kada nors jo pastangas pripažintų ir jam nusilenktų. Tai dėl to šis viršininkas greit lieka vienas ir jam gresia pavojus likti nesušnekamam. Tada jis pasidaro dar griež-

tesnis — kišasi į visas sritis, nepakenčia bet kokio prieštaravimo ir reikalauja, kad visur visi jo valiai nusilenktų ir pasiduotų. O šitoks neapžvalgumas, ypač šiais laikais, daro daug žalos ir pačiam virš-kui ir valdiniam. Savo išdidumu jis pats pasunkina savo veiklą, stato kliūtis ir taip griauna savo autoritetą. Iš to jau aišku, kad šiam viršininkui nesiseka, kaip reikiant, nors jis turi labai gerų savybių. Pažymėtina jo savitvarda, jausmų aukštumas, noras globoti, iniciatyvos apstumas, ištikimybė, drąsa. Jis išdidus, užsivėręs, mandagus, savarankus. Bet šiaip ar taip, jam būtinai reikia apsidairyti ir kai ko gero pasimokyti iš kitų viršininkų. Pavyzdžiui — iš *viršininko specialisto*.

Simpatiškas viršininkas. Šio viršininko labai ypatinga išvaizda, ir mes kaip tik tai išvaizdai jaučiame daug palankumo. Tai yra vyras tvirtas, plataus sudėjimo, linkęs pilnėti, anksti nuplikti, šiaip jau lėtos eisenos, poniškų mostų, sotaus, kurtaus balsas. Platus veidas, aiškios akys, storos lūpos kiekvienam įkvepia pasitikėjimą tuo maloniu, linksmu, šnekiu vyruku.

Šis viršininkas mielai akį kreipia į išvaizdą. Greit pastebi kas gera ir kas netinkama, nes mėgsta tvarką ir darną. Net mintis stengiasi aiškiai, tvarkingai reikšti. To pat nuolat reikalauja ir iš valdinių. Vargas apsileidusiems!

Nors jis plepus ir labai linkęs patarinėti, bet savo slėpinius tai moka saugoti. Tvirtinama, kad jis net barzdą mėgsta užsiauginti, norėdamas paslėpti tikrąją veido išraišką. Būdamas godus, iš visko traukia pelną ir nuostabu — visur jam sekasi. Matyt, jam daug gelbsti įgimtas malonumas, meilumas ir palankumas.

Valdiniai kartais pasišaipą iš jo nuduotos išvaizdos, iš jo apsirengimo, iš jo parašo, nes jis niekada neužmiršta pažymėti savo laipsnį, užimamą vietą, žodžiu, visus titulus. Jis mėgsta populiarumą, trokšta būti plačiai žinomas, stengiasi turėti daug pažįstamų, ypač aukštesnių už save. Tas savo pažintis jis dažnai kitiems nežymiai primena, jomis didžiuojasi. Savo pa-

Visi išgykime ir išmokime vartoti dujokaukes

„Geležinis vilkas“ ant balno parsinešė lenką

1936 m. „Kario“ Nr. 47 buvo rašyta vieno ats. dragūno atsiminimai apie „Geležinio Vilko“ dragūnų atliktus darbus be žygius nepriklausomybės kovose.

Čia, kaip tų kovų dalyvis ir išgyvenęs visus tuos įspūdžius, noriu nors trumpai prisiminti kai kuriuos įvykius.

Virš. Kyga (žiūr. 1936 m. „Kario“ Nr. 47 atsiminimus)

Praslinkus vienam mėnesiui po kautynių Gubavo dvare, kada kautynės su lenkais jau buvo aprimusios, Gubavo dvaro savininkas rengėsi kažin kokioms vestuvėms. Į vestuves pakvietė ir mūsų eskadrono karininkus. Karininkai į prašomas vestuves nutarė vykti. Vykdami į vestuves, kaip paprastai, vyko raiti, paimdami su savimi kaip pasiuntinius, keturis raitus dragūnus, ir apie 14 val. išvyko į tas vestuves. Gubavo

dv., prieš atvykstant mūsų karininkams, buvo atvykę 10 ginkluotų lenkų kareivių. Vestuvėninkai žinodami, kad atvyks mūsų karininkai, išpėjo lenkų kareivius laiku pasišalinti, kad neįvyktų kokių nors nesusipratimų. Išpėti lenkų kareiviai laiku išėjo. Pasiliko tik vienas, kuris triukšmavo tiek, kiek tik leido jo jėgos ir protas. Pagaliau nusibodo padaužai trunkytis ir išėjo, manydamas dar saviškius pasivyti. Už pusvalandžio atėjo mūsų karininkai su pasiuntiniais. Vietos gyventojai, sveikindami atvykusius svečius, nupasakojo ir apie tą

žįstamus nuoširdžiai gerbia, nes ir pats tikisi pasidaryti toks turtingas, galingas, įžymus. O kad greičiau jų vietos pasiektų, stengiasi daryti visa, kaip įmanydamas geriau. Jam pavesti žmonės visada būna geriau apmokyti. Tai ir nenuostabu, kad simpatiškas viršininkas laiku būna pastebimas, įvertinamas, paaukštinamas. Taip jis ir kyla aukšty. Niekad nebūna patenkintas savo darbu. Nuolat ką nors veikia, galvoja, svarsto, ką čia naujo padarytų, ką geriau sutvarkytų. Jei kas be priekaištų pasiseka, tai vaikšto, nerimsta, visiems pasakoja, rodo ir tyliai savyje didžiuojasi. Jei kas pagiria, tai viskas nušvinta ir pagyrėjui pasidaro nepaprastai malonus. Aukštesnio viršininko pagyrimas jam yra didžiausia laimė. To viršininko tada jis klauso be atodairos. Apskritai reikia pasakyti, kad jis labai gerbia ne tik savo viršininkus, bet ir įstatymus, įsakymus, taisykles, papročius. Originalumo nemėgsta.

Rodos, ko bereikia šiam simpatiškam viršininkui. O, tačiau, ir jis nevisad būna ramus. Jis nepaprastai bijo viešosios nuomonės. Kad tik kas neįtartų ir neišjuoktų jo siekimo iškilti. Kad tik kas nepapeiktų jo veiklos. O susitikti su priekabingu žmogum vengia iš tolo. Bijoj ginčų. (B. d.).

Daumantas Čibas

lenkų padaužą kareivį, nurodydami, kada ir kuria kryptimi jis nuėjo. Čia vienas dragūnas (karin. pasiuntinys), kilęs iš Kauno miesto, **Satkauskas** (vardo neprisimenu), nė nenusėdęs nuo arklio, paspaudė tąja kryptimi.

Drg. Satkauskas, pasivijęs lenkų kareivį, už sprando pagriebė jį ir užsimetė ant priekinio balno lankelio. Lenko kojos tabalavo vienoj arklio pusėj, o galva ir rankos kitoj. Satkauskas žaibo greitumu su savo grobiu leidosi bėgti Gubavo dvaro link. Lenkų kareiviai, kurie buvo anksčiau palikę vestuves, tai pastebėję atidengė iš šautuvų ugnį, bet drg. Satkauskas laimingai parnešė lenką į Gubavo dvarą. Po to atsitikimo lenkų kareiviai į Gubavo dvarą ir žiūrėti bijodavo. Sakydavo: „gal tie „vilkai“ geležim apjuosti, kad juos nė kulkos neima“.

Dar kitus atsiminimus pasakysiu, kuriuos neblogai prisimenu. Tai buvo taip: 1923 m. apie sausio-vasario m. stovint I dragūnų eskadr. Zarasuose, lenkų kareiviai, civiliniais drabužiais persirengę ir lenkų partizanų padedami, nuolatos užpuldinėdavo mūsų sargybas. Mūsų dragūnams užpuldinėti lenkų sargybas ar panašiai nebuvo leidžiama, mat, tuo laiku kautynės su lenkais jau buvo sustabdytos. Mūsų sargyboms buvo įsakyta vengti su lenkais bet kokių nesusipratimų, bet jei lenkai puola, mūsų sargyba turi atremti ir kuo skubiausiai pranešti eskadrono vadui. Tekdavo siūsti raitą kareivį, nes telefono ryšių nebūdavo, jį lenkai nukirdavo.

Vieną kartą 1923 m. vasario mėn. (dienos neprisimenu) sekmadienio vakare gavom žinią, kad Aukštakalnio kaime stovinčią mūsų sargybą užpuolė lenkų partizanų gauja. Buvęs eskadrono vadas karin. **Paulauskas** įsakė dragūnams balnoti arklius ir susirinkti. Dragūnai, gavę įsakymą, lyg vilkai staugdami, tuojau nurodytoje vietoje susirinko ir su eskadrono vadu priešaky nuvyko į įvykio vietą. Nuvykę jau neberadom lenkų partizanų, nes mūsų sargyba buvo atrėmusi jų puolimą. Per susirėmimą vienam mūsų sargybiniui buvo peršovę šovininę, kurioje buvo 60 kovos šovinių. Jie sprogo ir išplėšė milinės kampa, bet sužalojimo nepadarė.

Kitą kartą vėl gaunam žinią, kad netoli Smalvų miest. vienkiemy, yra lenkų partizanų štabas. Eskadrono vadas karin. **Paulauskas** nutarė išnaikinti lenkų partizanų štabą ir jo įgulą suimti. Tačiau nuvykę jau neberadome lenkų.

1923 m. vasario 20 d. pirmas dragūnų eskadronas persikėlė iš Zarasų į naują stovėjimo vietą — Salako val., Gatelių kaimą, ir ten pabuvę tris dienas, dėl patalpų ankštumo turėjom sugrįžti į Salako miestelį, kur ir prastovėjom iki tų pat metų liepos mėn. pabaigos.

Salake eskadronui bestovint ir gerokai perpykus dėl lenkų nuolatinių puldinėjimų, sugalvojom jiems atkeršyti, pagąsdinti lenkų sargybą. Vieną vakarą sutarę 5-se: gr. Kyga ir dragūnai: Raibikis, Tartanius, Mokevičius ir Bagdonavičius, gaunam iš piliečių civilinius drabužius, apsijuosėm namų darbo pančiais ir užsidėję skrybėles bei kepures, apsiginklavę šautuvais ir į kišenes prisidėję po 90 šovinių, išėjom į kelionę apie 9 km tolimo nuo mūsų stovyklos. Priėję mūsų štabą, paėmėm dar vieną eil. Norkų, kuris nurodė lenkų sargybos būstą. Priėję prie sargybos būsto, radome sar-

Kur statyti Dariaus ir Girėno paminklą

Atlanto nugalėtojų Dariaus ir Girėno pagerbimo reikalas plačioje visuomenėje yra plačiai ir jautriai diskutuojamas. Visuomenėje teko girdėti įvairių nuomonių ir įvairių tuo reikalu siūlymų, bet kadangi komitetas yra nusistatęs laikytis daugiau to tikslo, kuriam buvo rinktos aukos, t. y. paminklo statymui, tad svarbiausias dabar uždavinys parinkti paminklui statyti tinkamą vietą. Labai gerai, kad komitetas šiuo gana svarbiu vietos parinkimo reikalu kreipėsi į plačiąją visuomenę, prašydamas tuo gana svarbiu reikalu daugumos pasiūlymų bei patarimų.

Tiesa, Lietuvos Aido gruodžio 11 d. skiltyse plačiai buvo aprašytos keturios komiteto jau svarstytos paminklui statyti vietos: 1) Laisvės alėjos skverelyje ties miesto sodu, 2) gale Daukanto gatvės prie žiemos uosto, 3) Vytauto kalne, gale Laisvės alėjos ir 4) prie geležinkelių stoties.

Kadangi šių vietų gerosios ir blogosios pusės L. Aidede plačiai buvo svarstytos ir pareikštos mintys dėl Laisvės alėjos skvero, Daukanto gatvės prie žiemos uosto ir Vytauto kalno visai yra teisingos, tad aš jų čia ir nekartosiu. Manau, atspėsiu daugumas mintį ir norą, kad Dariaus ir Girėno paminklui tinkamiausia vieta yra prie Kauno geležinkelių stoties, Vytauto prospekto gale.

Ten, rodos, kaip tyčia parinkta vieta ir prašyte prašosi paminklo ir tokio paminklo, kuris imponuotų visuomenę ir gražintų miestą. Čia ir vieta erdvi ir graži bei vertinga. Čia viena iš didžiausių publikos judėjimo vietų. Čia geležinkelio, čia autobusų stotis, čia ir garlaivių prielauka. Retai kam atvykusiam į Kauną teks ieškoti ir specialiai eiti pažiūrėti Dariaus ir Girėno paminklo. Ar jis garlaiviu, ar geležinkeliu, ar auto susisiekimo priemonėmis atvažiuos, jis vis pasieks paminklo vietą, arba netoli jo. Tokios reikšmingos, gražios, žymios vietos, kokia yra prie stoties, retai galima būtų rasti ir kitur ieškoti netenka. Čia pastačius tokį paminklą, žymiai padabins Kauno miesto dalį ir priduos jam tam tikros didmiesčio reikšmės. Juk į kiekvieną didesnę miestą nuvažiuavus ir išėjus iš stoties žvelgiama ką nors ryžtesnio, žymesnio pamatyti ir dažniausiai akys įsmigsta į gražius paminklus bei miesto vartus. Tuo būdu Dariui ir Gi-

rėnui paminklas patrauktų kiekvieno atvažiuosio tiek lietuvių, tiek svetimtaučio akį.

Dariaus ir Girėno paminklui statyti komitetas šią vietą irgi randa tinkamiausia, bet bijo, kad ar simboliškai pritiktų statyti greta geležinkelio stoties, kur kaip susisiekimo priemonė buvo labai tolima žuvusiems oro nugalėtojams ir kad jis galys netekti dalies savo prasmingumo idėjiniu atžvilgiu. Manau, kad šių aplinkybių visai netenka svarstyti, nes, sakysime, ką bendro turėjo su šių didvyrių žygiu Laisvės alėjos arba Vytauto kalno bei kitos vietos. Gal šiek tiek jau daugiau būtų surišta Linksmadvario vieta, kurios rajone yra aerodromas ir stovi aviacijos dalys, kaip giminingos jų buvusio darbo specialybei, bet jei kreipti dėmesio ir į tai, tai dar ir tektų pasvarstyti, ar reikia statyti Linksmadvario rajone ties Aleksoto tiltu, ar Frėdoje ties Žalioju tiltu, juk ir vienas ir antras rajonas aviacijai priklauso.

Manyčiau, kad ta mintis, jog reikia statyti paminklą aviacijos rajone, kad juodu buvo aviatoriai ir skrido lėktuvu, būtų taip pat nepagrįsta. Dar būtų galima daugiau duoti tai vietai Linksmadvaryje pirmenybių, jei sakysime čia besileidžiant būtų įvykusi avarija. Suprantama, paminklu būtų svarbu atžymėti žuvimo vietą. Bet dabar gi jų kūnai iš Soldino galėjo būti traukiniu parvežti ir pirma jų lavonų iškėlimo vieta būtų buvusi Kauno geležinkelio stotyje. Tad, jei buvo parvežti ir lėktuvu, tai statyti Linksmadvaryje paminklą nėra pagrindo. Dariaus ir Girėno paminklo nereikėtų nukišti kur nors į miesto periferijas, arba ankštame miesto užkampyje.

Mano manymu, svarbu paminklas pastatyti tokioje vietoje, kad plačioji visuomenė jį lengviau galėtų pamatyti ir kad paminklas teiktų mūsų augančiai kartai platesnės auklėjančios reikšmės. Kuo viešesnėje vietoje paminklas bus pastatytas, kuo daugiau ir lengviau plačioji visuomenė galės pamatyti, tuo ir paminklas turės didesnės svarbos ir pats paminklo statymo tikslas.

Tad paminklui geriausia ir tinkamiausia vieta yra prie Kauno geležinkelio stoties. Čia pastačius oro nugalėtojams Dariui ir Girėnui paminklą jo reikšmė ne tik sumažės, bet padidės.

Mjr. S. Narušis

gybinį bevaikščiojantį lauke aplink sargybinių. Tuoju vienas mūsų, nežinau kuris, šovė. Sargybinis rėkdamas sukėlė triukšmą ir pasislėpė krūmuose. Tada mes atidengėm ugnį į medinės sargybinės sienas. Sargybinės viduje buvo girdėti didelis riksmas. Priartėję dar arčiau žiūrime, kad du lenkų kareiviai per langą išsoko į sodą ir bėgdami pradėjo risti rankines granatas, kurių mes visai neturėjome. Mes dar labiau pradėjome šaudyti į tuos bėgančius kareivius ir sargybinių. Pagaliau visai priėjome prie durų ir įsakėm namo savininkui atidaryti duris. Bet savininkas, matyt, ten pasilikusių lenkų kareivių spiriamas, atsisakė atidaryti duris. Tada vienas mūsų trenkė šautuvo buožę į sargybinės langą, kad nė vieno sveiko stiklo nepasiliko. Netrukus pajutom, kad lenkų antroji sargyba (iš 12 kareivių, stovėjusi už 1 km) atėjo šitajai į pagalbą. Tada mes nutarėm grįžti

atgal, nes nežinojom katras ir po kiek turime šovinių. Šaudėme be jokios komandos ir patys sau buvome viršininkai. Grįžome įvarę lenkams baimės ir be jokio nuostolio. Jau buvo apie 4 val. ryto.

Jiems daug baimės esame įvarę ir kitais kartais. Jie net per vietos gyventojus liepdavo šitaip pranešti: „pėstininkus paėmę į nelaisvę, nieko jiems nedarysia, bet kai sugausią „geležinį vilką“, tai gyvam iš nugaros diržą išpiausią“.

Mūsų „geležiniai vilkai“, išgirdę tokį grasinimą, nepabūgdavo, bet dar labiau įniršdavo, kiekvienas sau prisiekdamas, kad gyvas lenkams nepasiduos; verčiau pats savo kulka gyvybės atsižadės.

Virš. Kyga

Kareiviai iš šeštosios klasės

Tiršta migla dengė šiaulių gatvę. Kur ne kur žibaliniai švyturiai aplink save skleidė įvairių spalvų šviesos ratus. Buvo drėgnas ir šurpus 1919 m. žiemos vakaras. Tolumoje keistai, dusliai suūžė. Sunkiai tratėdami ir miglą prožektoriais kirsdami, išlindo prieš mane automobiliai. Įpratusi per tas nepaprastas dienas akis tuojau išskyrė, kas tie keisti naktiniai svečiai. Vienas paskui kitą slinko tamsūs šarvuoti automobiliai. Styrojo pabūklų vamzdžiai. Netrukus jie dingo migloje, palikdami nykstantį dundėjimą.

Šarvuočiams pračiuožus, lengvai krestelėjau. Stovėjau prieangyje ant gonkelių. Tik — ir vėl naujas įspūdis. Jutau, kad prie manęs kažkas sučežėjo ir papūtė šiltu kvapu. Ritmiškas alsavimas...

Keistai atsisukau. Kas taip netikėtai? Visko galima laukti šiomis sunkiomis kovų dienomis!..

— Nusigandai? Dovanok, kad taip tyliai atlindau. Smarkiai išžiūrėjai?

Pažinau klasės draugą. Mikas — mūsų nepamainomas juokdarys. Bet juk jis atėjo draudžiamu laiku? Gatvėse patruliai tik ir gaudė vėlyvus šiauliškius, o jis net iš kito miesto krašto atslinko. Kas tai gali būti?

Šaligatvyje iš tolo kaukšėjo mūsų pusėn sunkūs žingsniai. Vokiški kareivių batai. Tat geriau vidun.

Įsmukome. Duryse trakstelėjome raktu. Taip saugiau.

Patruliai nuėjo pro šalį, o mudu krestelėjome už stalo. Šeimininkai gretimam kambaryje jau miegojo. Mudu buvome tik vieni du.

Mikas pažiūrėjo į mane. Jo tamsus užgrūdytas veidas silpnoje šviesoje atrodė ryžtingas ir smarkus.

Rūpestingai rinkęs „Kario“ numerius, turėsiu gražią knygą

— Vokiečių vėl mieste daugiau. Mačiau nuo Tauragės atslinko traukinys. Pilni vagonai, žiba lenggai ir juoduoja kariai.

Žiūrėjau į Miko skruostą. Ten dar matėsi vos apgijęs gilus randas. Tai tų pačių mūsų dabartinių miesto „šeimininkų“ dovana. Aną dieną jie užgriuvo mokyklą, prisirinko pilnas kiemas ir koridoriai. Be pasiaiškinimų jie rėkė, varė, ir išmėtino iš klasių mokinius. Mikas tada pažvelgė žibančiomis akimis į bešėlstančius trečioje klasėje kareivius ir sušuko:

— Tai ką: prieš du mažiukus — visa kuopa!

Karys su ženklais apykaklėje ir antpečiuose stovėjo čia pat šalia. Jis laikė odine pirštine apmautoje rankoje trumputę lazdelę. Su ja ir trenkė vaikinui per veidą.

— Išėik! Nekalbėk! — suriko jis.

Taip aną atmintiną paskutinį kartą apleidome mokyklą. Užpakalyje skardeno nedraugingi, svetima kalba šūkalojimai. Dažnas iš mokinių šluostė kraują. Sunkiai, nulenкта galva, išėjo mūsų klasės auklėtojas. Jo atsegtas veidas, ištaršyti plaukai plevėsavo purkščiant smulkiam lietui. Mačiau, kaip ir vyresniųjų klasių mokiniai skubiai pakeldavo ranką ir nubraukdavo akis.

Tada tik pajutome, kad privalėjome daugiau branginti tai, ką turėjome. Su širdgėla dažnai klausdavome save, argi vėl negalėsime lietuviškai mokytis, klausyti malonių istorijos pamokų, skaityti savąja kalba parašytų knygų?

Tą vakarą, kai susėdome tylomis už stalo, Mikas paklausė:

— Kiek mieste gali būti iš mūsų šeštosios?

Trumpai pagalvojau:

— Mes du, Varanka, Kisielius, Barsukas ir Čeičys... Daugiau nežinau. Turėtų dar kas nors būti.

— Penki... Ir tiek užteks!

Miko akys žibėjo aiškios naujienos žiburiukais. Mano smalsumas didėjo šekundėmis.

— Vėl mokysimės?

— Taip. Mokysimės, gal būt. Tikrai taip ir bus, jei viskas eis, kaip norime.

Mokysimės, gal būt. Reiškia nutraukto mokslo dar nepradedame. Bet kas gi iš tikrųjų?

Mikas pasilenkė. Jo balsas pavirto dusliu ir tyliu.

— Žinau tave. Tu geras draugas. Ką papasakosiu — niekam nė žodžio. Prižadi?

— Pas mane šiandien pavakare buvo vienas giminaitis iš provincijos. Vienas mūsų kareivių.

— Partizanas?

— Taip. Jis specialiai čia atsiųstas. Kvietė mane ir dar kelis moksleivius. Kviečia prisidėti vienam žygiui. Supranti. Prisidėti partizaniškam žygiui.

Kas iš mūsų nežinojo ir nesigėrėjo tada drąsiais užnugario kareivių žygiais. Partizanai kėlė siaubą ginkluotiems vokiečiams. Jie sustabdydavo begrižtančius, grobiu apsikrovusius iš kaimų, vokiečius, atimdavo išplėštą turtą, kieta teisingumo ranka baudavo alinančius lietuviškąjį kaimą. Tie vyrai, niekieno neraginami ir nevaromi, patys sukilo, ginklu gindami savuosius. Partizanas! Partizanų žygis! Mes pakviesti!

— Aš einu! — sušukau.

Mikas ramiai tęsė toliau.

— Tyliu. Aš žinojau. Turime gauti dar porą vyrų.

— Visi eis! Visi, Mikai!.. Visa šeštoji klasė, kiek tik jos yra, eis drauge su mumis!

Jutau, kaip skardžiai stuksėjo krūtinėje. Veidas neslėpė tai, ką jaučiau.

Lemiama naktis buvo šiurpi. Sniegu apkloti laukai, žemi tamsūs debesys, pūga su vėju lydėjo mus. Buvome išsiskirstę, prisidėję prie įvairių partizanų būrių. Kiekvienas iš mūsų nešėsi su savimi ginklą. Neklysdami jutome, kad juo taip pat gerai pasinaudosime, kaip mokyklos suole daugybės lentelės. Buvome jau kareiviai. Kareiviai iš šeštosios klasės!

Partizanai lapkričio 21 d. naktį Šiaulių miestą atkirto. Susisiekimas tarp Vieکشنیų, Papilės, Joniško ir Mintaujos buvo nutrauktas. Suardytas telegrafas, perkirsti telegrafo laidai. Ties Bridais ir Papile apardyti geležiniai tiltai. Ties jais sulaikytas bermontininkų traukinys. Partizanai atmušė bermontininkus ir grąžino atgal norinčius išbėgti iš Šiaulių miesto Joniško ir Kuršėnų pusėn.

Tos dienos rytą prasidėjo didžioji Lietuvos kariuomenės operacija. Lapkričio 23 d. vokiečiai visoje Lietuvos šiaurėje pasidavė, ieškodami išsigelbėjimo Santarvės Komisijos prieglobstyje.

Šeštoji klasė vėl susirinko. Grįžome visi į savo senąsias, rašalu nulaistytas vietas, vėl priešais ištiesėme apglamžytus vadovėlius, o koridoriuose suskambejo varpeliai.

Įvyko tai, ko norėjome ir siekėme. Ir mes, kaip tikri Lietuvos sūnūs, atlikome garbingiausią tėvynės gynimo pareigą.

J. Dovydaitis

Feljetonas

Nepasisekimai tik seniesiems metams

Naujųjų Metų proga yra labai gražu ir pats laikas pakeisti visuose gyvenimo frontuose pozicijas, o jei būtų reikalo, tai galima iš blogesniųjų net pasitraukti į gerąsias.

Taip galvodamas, sutiko Naujus Metus septintokas Kristupas Velička. Taip galvojo beveik ir visas gimnazijos berniukų batalionas.

Galima pradėti nuo Veličkos. Jo gyvenimo pozicijos buvo tvirtos, kaip ir kilnūs pasiryžimai nugalėti visas kliūtis. Kai kas net tvirtino, kad kada kažkoks juokdarys kartą paslėpė spynos liemenį, Velička vis tiek spyną sunarstė, ir visų nustebimui nebuvo galo. Gal tik vienintelė jo silpnoji vieta — tankinės rikiuotės pamokose. Čia jo išmokta teorija bemaž neturėjo pasisekimo praktiškai mindžiojant gimnazijos kiemą. Būdavo:

— Velička, keisk koją! — pastebėdavo instruktorius.

Velička keičia, vartoja visokius būdus, o čia pat užpakaly einąs draugas:

— Velička, jei tu nesutvarkysi žingsnio, aš...

Ir tvarkydavo draugas. Užlipo vieną kartą ant suprosytų kelnų ir sako:

— Neatsiprašysiu, pats kaltas.

Draugas, žinoma, stengdavos kalbėti pačiais tyliausiais tonais, nes, anot instruktoriaus, tankinėje rikiuotėje bet kokios

Senis ir vaikas

Rymo senas bokštas,
Senos pušys rymo,
Lekia lekia vėjas balzganais laukais.
Brenda per pusnynus
Tėviškės arimų
Senas žilas senis su baltais plaukais.
Susitinka senis jauną gražų vaiką.
Klausia vaikas senio:

„Kur gi taip eini?“

Ir atsako senis:

„Greitai lekia laikas...“

Aš — Senieji Metai.

Atleikia Nauji“.

Sako vaikas seniui:

„Aš — Naujieji Metai,

Aš nešuosiu laimę,

nešu aš ugnies.

Tam laimingai suksis

Sunkūs laiko ratai,

Kas tėvynę brangią vis karštai mylės.

Didis mūsų kraštas,

Gražios mūsų girios,

Skambios mūsų dainos,

Lakios, kaip drugiai.

Bet sūnus kiekvienas

Turi būt didvyris,

Kad laisvai žydėtų

Tėviškės laukai.

Daugel nešu džiaugsmo

Savo mažiem broliam.

Palinkėsiu jiesiems

Augt ir būt kariais.

Kad jaunoj širdyje

Plėstų nauji toliai,

Te visuomet skaito „Kari“ vakarais“.

J. Palionis

kalbos baudžiamos pagal drausmės statuto paragrafus. Tačiau jo iškalbingumą instruktorius greit pastebėdavo.

— Strazdas, nesikalbėk! — perspėdavo.

Strazdas nutildavo, kaip sfinksas, ir tik galvoje skriedavo mintys:

— Kas čia tokio. Antra vertus, klystantį draugą visuomet reikia perspėti. Na, va, jis vėl koją sumaišė. Amžinai tas pats.

— Strazdas vėl kalbasi! — Staiga užgirsdavo aukštą ir grasinantį instruktoriaus tenorą.

Dabar, Naujų Metų išvakarėse, lygia dalimi ir Velička ir Strazdas susimąstė. Vienas nutarė būtinai išmokti taisyklingo eįimo, kitas — prikąsti liežuvi.

Antrame valsčiuje šeštokas Kiaunė vaikščiojo po kiemą. Ant vieno rąsto nutūpė žvirblis.

— Pataikysiu, ar ne? — Spėliojo.

Jis paėmė sniego gniūžtę ir paleido žvirbliui.

— Amžinai man nepataikyti. — Nusiminė taip, kaip kario rengimo pamokose.

Prisiminęs šaudymą šrateliais ir nepakenčiamą draugo pranešimą „nėra“, — net šiurpas perėmė. Jis vėl sugniaužė sniego saują, ieškojo taikinio. Pamatė kamina, ir sviedė, lyg į priešų apkasus rankinę granatą. Gniūžė perlėkė per stogą.

— Baigta, vadinasi. Netikė senieji metai.

Tai buvo priešpaskutinis šūvis Senųjų Metų dieną. Šarkui tuo laiku atėjo išganinga viltis:

— Tai buvo Senaisiais, o Nauji Metai — nauji lopai — ir jis trenkė gniūžtę į žemę. Na, kurgi — ar žemėn nepataikysi. Šį sykį pataikė.

Reikia manyti, kad ir visada pataikys. Ak, Naujųjų Metų vaikutis turi padėti sau lygiems.

Taigi, Naujieji...
J. Jaugėla

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

II PĖST. DIVIZIJOS LIKTINIŲ RIKIUOTĖS PUSKARININKIŲ KURSAI

II pėst. divizijos vado įsakymu nuo 1936 m. spalio 15 d. prie divizijos štabo, tiesioginėje štabo viršininko priklausomybėje, sudaryti liktinių rikiuotės puskarininkių 5 mėn. karinio tobulinimo kursai. Kursų viršininku paskirtas plk. lt. Reichertas, jo padėjėju kpt. Kėželis.

Kursų klausytojais yra viršilos ir puskarininkiai, surinkti iš visų divizijos dalių. Kursų mokymo pagrindą sudaro taktika, ginklai ir šaudyba, be to, praeinama ir daug kitų dalykų, kaip topografija, ryšiai, lauko įtvirtinimai, priešcheminė ir priešlėktuvinė apsauga, tėvynės pažinimas, kitos ginklų rūšys, karo pedagogika, karo higiena ir kiti dalykai.

Kursų tikslas — parengti tinkamus kuopininkus ir būrininkus, kurie, reikiant, galėtų pavaduoti karininkus — būrių vadus.

Šiuo laiku kursuose darbas yra įpusėtas. Išnagrinėta daug taktinių temų: puolimas, gynimasis, atsitraukimas, stabdymas, žygis ir postovis ir jų apsauga, sunk. kulk. ir automatinų pabūklų būrių panaudojimas įvairiose kautynių formose ir daug kitų uždavinių.

Taktiniai uždaviniai nagrinėjami plane, smėlio dėžėje, žemėlapyje ir lauke. Pratimams lauke kursantai suskirstomi į dvi grupes, klaseje į tris grupes. Specialią taktikos teoriją dėsto gen. št. plk. ltn. Stankaitis.

Nuo sausio mėn. prasidės daug lauko pratimų, kurių vadovais yra numatyti kursų klausytojai.

Darbas kursuose eina sėkmingai, visi klausytojai rodo didelio noro ir rūpestingumo pagilinti savo žinias ir tam reikalui padeda daug darbo. Per dieną turima 8 darbo valandos, be to, vakarais dar tenka kartais atlikti rašto darbus ir pasirengti kitos dienos užsiėmimams. Kovo mėn. viduryje numatomi išleidžiamieji egzaminai.

Turint galvoje, kad šių laikų liktinių puskarininkių vaidmuo nepaprastai išaugo, jų karinio parengimo lygis turi būti aukštas ir todėl kursų įsteigimas yra visiškai pateisinamas ir sveikintinas.

K. K.

2 PĖST. D. L. KUN. ALGIRDO PULKO ŠAUDYMO RUNGTYNĖS

Pulko vado rūpesčiu, šaudymo vadovui mjr. Repšiui vadovaujant, pulko karininkai ir liktiniai puskarininkiai gruodžio mėn. atliko sportinį rungtynių šaudymą iš pistoletų. Šiam šaudymui paskatinti buvo skirtos nugalėtojams 2 dovanos. Geriausiai šaudė iš karininkų ltn. Lunia, sušaudydamas iš 60 galimų taškų 56, ir iš puskarininkių viršila Sadlauskas, iš 60 galimų taškų — 53. Jie ir gavo asmenines dovanas — ltn. Lunia gražią stovylėlę ir virš. Sadlauskas stalinį laikrodį.

2 pėst. pulko vadas plk. Tumas įteikia dovaną laimėtojams — ltn. Luniai ir virš. Sadlauskui. Dešinėje šaudymo vadovas mjr. Repšys ir pulko adjutantą kpt. Narbutas

Reikia pažymėti, kad šį šaudymą kariai atliko savo pinigais pirktais šoviniais.

Patarlė sako, kad gyvenime žmogus vietoje nestovi. Kuris dirba, tas eina pirmyn, kuris nedirba eina atgal. Taip ir šie du kariai, ypatingai domėdamiesi šaudymu ir atliekamu nuo tarnybos laiku nuolat treniruodamiesi, pasiekė reikiamą rezultatą. Be to, virš. Sadlauskas per 1936 m. kariuomenės prizinį šaudymą iš šautuvų sušaudė iš 120 galimų taškų — 109, už kurį šaudymą taip pat gavo asmeninę dovaną — sidabrinį laikrodį ir ženklelį „Geram šauliui“.

Gruodžio 17 d. pulko vadas, įteikdamas laimėtojams dovanas, savo kalboje palinkėjo kitais metais pasiekti dar geresnių rezultatų ir pabrėžė, kad taikliai šaudantiems kariams joks priešas niekad nebus pavojingas.

Virš. J. Mačiulaitis

GRAŽI MARGIEČIŲ INICIATYVA

Tiek pereiniais, tiek ir šiais metais 6 pėst. pulkas pasižymėjo daugiausia išplatinęs „Kario“. Prasidedant 1937 m. „Kario“ platinimo talkai, pačių margiečių parašytas ir šapirografu atspausdintas skelbimėlis, pulko švietimo vadovo padėjėjo pasirašytas, buvo išsiuntinėtas į visus pulko dalinius, raginas visus karius išsirašyti 1937 m. „Kari“ sau arba savo namiškiams. Toks skelbimėlis turėjo gražiausio pasisekimo. Kariai gausiai į jį atsiliepė, išsirašę sau arba savo namiškiams „Kari“.

A. Plauskys

ŠIS TAS IŠ PLUNGĖS

Plungės įguloj Kūčių vakaras buvo ypatingai iškilmingas. Prie gražiai paruoštų stalų su gražia eglutė įgula susikaupusi laukė pulko vado. Atėjęs pulko vadas išpūdingai pasveikino karius, o per juos ir karių tėvelius. Po to nuotaikingai kalbėjo įgulos kapelionas. Taip pakilusią nuotaiką praėjo Kūčių vakaras ir pačios šventės. Kariai gautomis švenčių dovanomis labai patenkinti.

Jaunieji kariai nors mažai dar susigyvenę, bet viens kitam yra labai nuoširdūs. 4-toj kuopoj kartą būrininkas būriui nupasakojo, kad vienas važiuojantis į atsargą neturi palto. Iš būrio atsirado net keli, kurie pasiūlė savo pagalbą. Taip buvo sušelpas neturtingas atsarginis nuoširdaus jaunojo kario. Abu buvo patenkinti: sušelpasis, kad neteks šalčio kėsti, o šelpusis, kad galėjo padėti savo ginklo draugui — važiuojančiam į atsargą.

RŪPINASI SERGANČIAIS KARIAIS

Klaipėdos įgulos sergantiems kariams Kūčių ir Kalėdų šventėmis L. D. K. Birutės K. Š. M. D. skyrius paaukojo 40 lt. dovanoms ir eglaitėi papuošalų pirkti. Taip pat neatsilikio ir Klaipėdos visuomenė: bendrovė „Rundfunkfreundevrein“ paaukojo per poną Vanagaitį 50 litų ir V. Albrechto kepykla produktų už 20 lt. Kūčių vakare, susėdus sveikesniems kariams prie bendro Kūčių stalo, atsilankė pulko vado padėjėjas ir ūkio viršininkas, budinčio karininko lydimi. Pulko vado padėjėjas savo žodžiais paguodė sergančius karius.

Pulko vyr. sanitarijos karininkas yra sumanęs įsteigti ligoninėje biblioteką. Tam reikalui L. D. K. B. Š. M. D. Klaipėdos skyrius yra pažadėjęs paaukoti pinigų knygoms įsigyti. Prie to darbo prisideda įgulos dantų gydytojas ir ligoninės puskarininkiai. Kiekvienas žada kiek galėdamas aukoti knygoms ir šiame darbe padėti.

San. virš. J. Paražinskas

PASIRYŽOME DIRBTI

Gruodžio 19 d. Kupiškio įgulos likt. puskarininkiai išrinko 1937 m. naują ramovės valdybą ir nustatė visiems metams veikimo gaires. Tarp kitko, išrinkta švietimo bei pramogų komisija iš trijų asmenų, kuri rūpinsis pusk. kultūriniais reikalais ir ruoš įvairias pramogas.

Laikraščių 1937 m. numatyta išsirašyti: „Kari“, „Trimita“, „Mūsų Žinyną“, „Lietuvos Aida“, „Lietuvos Žinias“, „Sekmadienį“, „Dieną“ ir kit. Be to, samatoje numatyta 300 lt. bibliotekos įsteigimui, kurią kasmet vis turtinsime ir gražinsime įrištais „Kario“ komplektais.

Pusk. Gelžinis

KALĖDŲ ŠVENTĖS PAS DRAGŪNUS

Šiais metais Kalėdų šventės dragūnų pulke praėjo žymiai išpūdingiau, nes pulkas jau turi savo salę ir stygų orkestrą. Kūčias visi kariai valgė bendrai, prie gražiai pačių karių papuoštų stalų ir degant Kalėdų eglutei. Tą jaukumą padidino Kūčiuose dalyvavęs pulko vadas gen. št. plk. ltn. Reklaitis ir visi karininkai.

Antrą Kalėdų dieną pulko salėj buvo suruoštas vakaras. Suvaidinta 1-o veiks. komedija „Jonas nusižudė“, pasakyta keletas monologų, kuriuos gražiai atliko eil. Šiugžda ir keletą dalykų pagriežė pulko orkestras. Po programos buvo galima ligi 24 val. pašokti.

Nebuvo pamiršti ir ligonys, kurie negalėjo drauge dalyvauti. Jiems pulko ponios įteikė įvairių dovanėlių ir trumpą valandėlę praleido, besidalindamos su jais jiems svarbesniomis mintimis.

A. G.

ŠAULIŲ KUOPŲ KADRAS GERAI ŠAUDO

Gruodžio 14—16 d. 1 p. pulko šaulių kuopų kadrą šaudė iš sunk. kulkosvaidžių II klasės 3 mokomąjį šaudymo pratimą. Nors oras pasitaikė blogas (lijo ir buvo miglota), bet sąlygas įvykdė 98—100%.

U-tis

KALĖDŲ EGLUTĖ VAIKUČIAMS

Gruodžio 27 d. vakare Klaipėdos įguloje, pulko karininkų ramovėje, L.D.K. Birutės K.Š.M.D. Klaipėdos skyrius suruošė karininkų, liktinių puskarininkų ir civil. tarnautojų vaikučiams bendrą Kalėdų eglaitę su dovanėlėmis. Vaikučiai prie bendros eglaitės pasakė kiekvienas po eilėraščių, pašokė, pažaidė, nusifotografavo ir seneliui padalinus dovanėlės, išsiskirstė į namus. Daugiausia šiame reikale pasidarbavo ponios Buragienė, Mieliauskienė ir t. t.

KARIAI MĖGSTA IR REMIA KULTŪRINĮ DARBĄ

Gruodžio 19 d. 19 val. 30 min. Ūkmergės valstybinės gimnazijos mokiniai „Lyros“ salėj Ūkmergės visuomenei gražiai suvaidino „Jūrų dugne“ ir padainavo gražių dainų.

Gražios šio vakaro programos pasižiūrėti ir paklausti buvo atvykusių daug karių.

Šiam vaidinimui muziką sudarė pulko kapelm. St. Kulkauskas, kuris daug gražių koncertų yra suruošęs gimnazijos mokiniams ir dar ateity žada suruošti. Už tai jam labai dėkinga gimnazijos vadovybė.

— t —

Į PAGELBĄ VARGŠAMS

Gruodžio 15 d. Seredžiaus įgulos karininkų ramovėje buvo susirinkimas sudaryti bėdnuomenei šelpti komitetą. Į susirinkimą gausiai atsilankė karininkų, liktinių puskarininkų žmonos ir vietos visuomenės. Išrinkta valdyba iš 7 asmenų.

Vėliau poromis buvo suskirstyti aukų rinkėjai ir nurodyti jiems rajonai. Rajonuose seniūnai parūpins arklius ir kartu rinks rinkliavą. Surinkti daiktai bei maistas bus išdalinti bėdnuomenei.

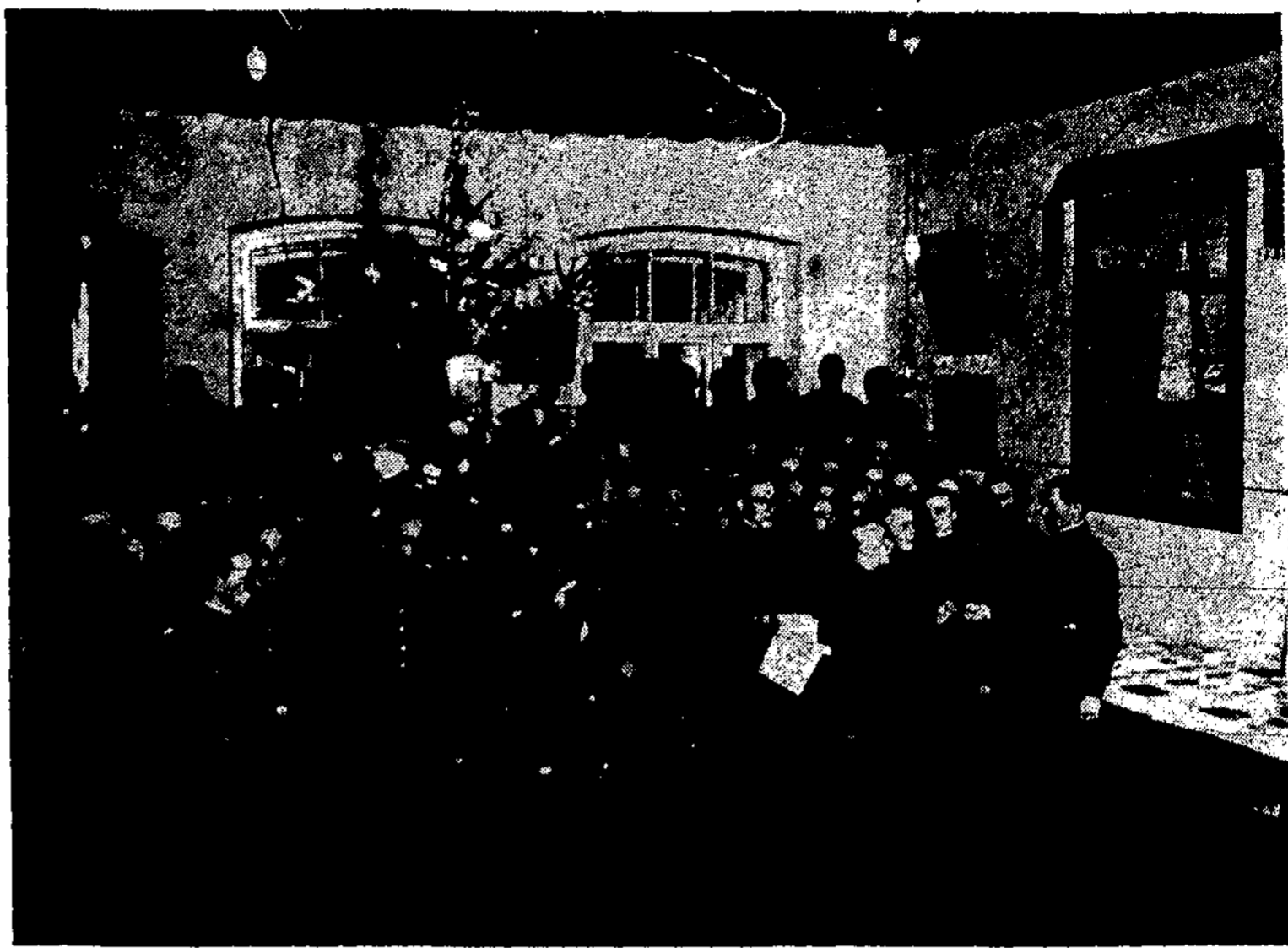
S. p. Grigoras

GAISRŲ FRONTE

Varniai. Gruodžio 17 d. apie 23 val. kilo gaisras miestelio gyventojų Kapelovičiaus negyvenamam name. Ten po vienu stogu buvo daržinė, tvartas ir vienam gale prekių sandėlis. Atvykus kariuomenės ir miestelio savanorių ugniagesių komandoms, gaisras buvo lokalizuotas, nors plėtimuisi sąlygos buvo palankiausios. Už poros metrų stovėjo kita tokia pat daržinė ir daug gyvenamųjų trobesių. Dalis pavojingusių degimo atžvilgiu prekių ir daiktų, kaip derva, muilas, žvakės, buvo išgelbėta, kito turto išgelbėti nepavyko. Namas buvo apdraustas 2000 litų sumos, kitas turtas neapdraustas. Nuostolių padaryta iki 6000 litų. Gaisro priežasties išaiškinti nepavyko.

Čy.

Kalėdinių dovanų dalinimas kareiviams II pėst. div. štabe

Gruodžio 20 d. 23 val. 40 min. Varniuose, Vytauto g-vėj kilo kitas gaisras. Buvo padegtas negyvenamas namas, šalia kurio iš visų pusių buvo kiti trobesiai. Padegėjų buvo manyta, kad nuo padegto trobesio sudegs Senas Varnių miestelis, bet, deja, jo svajonės neišsipildė. Laiku atvyko įgulos karių ugniagesių k-da ir po 5 val. sunkaus darbo gaisrą likvidavo. Sudegė tik padegtasai trobesys, o kiti trobesiai buvo užgesinti. Nuostolių padaryta per 2000 litų.

Varnių miest. gyventojams reikėtų pasirūpinti tinkamai sutvarkyti savo ugniagesių k-dą, nes gali pasitaikyti tokių momentų, kad karių ugniagesių komanda gali būti kur nors išvykusi. Tada greistų pavojus nudegti visam miesteliui. Kiek gaisrų buvo, ir visad miesto komandos siurbliai neveikė ir komanda iki šiol jų nesutvarko.

Mušos šlaitas

PERTVARKYTA UGNIAGESIŲ KOMANDA

Seredžiaus įguloj pertvarkyta ugniagesių komanda. Jos viršininku paskirtas jaun. ltn. Gerulis, kuris yra baigęs ugniagesių viršininkų kursus. Į komandą daugiau įtraukta liktinių puskarininkų kadro. Kadro liktiniai paskirti skyrių viršininkais ir jų padėjėjais. Gaisro pavojaus atžvilgiu gautoji nauja sirena yra pas įgulos budėtoją. Kasdien iš anksto paskirti arkliai ir vežikai, kurių sąrašas yra įgulos budėtojo žinioje.

Dalinių budėtojai turi ugniagesių sąrašus, kad kilus gaisrui galėtų greitai juos išsaukti. Pažymėtina, kad tai vienintelė ugniagesių komanda Seredžiuje.

S. p. Grigoras

MŪSŲ EILĖS AUGA IR STIPRĖJA

Jurbarkas. Jurbarkiečiai, įvertindami nerimstančią pasaulio būseną, paskiausiai gausiai stoja į šaulių eiles ir aktingai joje dirba, stiprindami ryšius tarp kariuomenės ir visuomenės. Kur tik pasitaiko proga, ten padeda kariuomenei ir pareiškia savo nuoširdžias simpatijas.

Nuo vyrų neatsilieka ir moterys. Jų skyrius, p. O. Kilienės vadovaujamas, nemaža dirbo kultūrinėje srityje, o taip pat ir karinės dvasios kelime. Ir pereitą rudenį naujokus išlydinti į kariuomenę, jurbarkietės moterys gražiai pasireiškė šiame kilniame darbe. Be kitų darbų, kiekvienam išvykstančiam į kariuomenę jaunuoliui padovanojo po tris nosines ir apkaišė gėlėmis.

1936 metams baigiantis, iš skyriaus susidarė šaulių moterų būrys, kuris užsimojė ateity daugiau darbų nuveikti, ypač karinę dvasią keliant jaunųjų tarpe įvairiomis progomis. Jurbarkietės moterys gerai supranta, kad moteris šioje srityje

gali daug nuveikti ir turėti nemaža įtakos jaunojo kartoj ug-
dant nuoširdžią tėvynės meilę ir pasiaukojimą dėl jos laisvės
ir garbės.

J. Almantas

VEIKLUS ŠAULIŲ BŪRYS

Slavikų (Šakių apskr.) šaulių būrys per 1936 metus daug
nudirbo: gautas iš Švietimo Ministerijos žemės sklypas na-
mams statyti, tam tikslui įsisteigė namų statymo fondas, ku-
riame jau yra per 2000 litų. Pavasarį buvo surengti priešche-
minės apsaugos kursai, kuriems vadovavo mokyt. A. Kamai-
tis, specialiai baigęs priešcheminės apsaugos kursus Kaune.
Kursus lankė ne tik visi būrio šauliai, bet ir didelė visuomenės
dalis. Per buvusį šaudymą daugumas būrio šaulių perkelti į
aukštesnę kategoriją. Per rajoninę šventę Slavikuose būrio
šauliai ir šiemet paėmė 5 pirmąsias vietas. Be to, dar suruošta
3 vakarai su vaidinimais, 2 gegužinės ir 2 daiktinės loterijos.
Beveik visi būrio šauliai susipažinę su vokiečių, anglų ir rusų
šautuvais ir su kulkosvaidžiu.

Jon. Ramonas

ĮSTEIGTA UGNIAGESIŲ KOMANDA

Sudargas (Šakių apskr.). Gruodžio 20 d. įsteigta Su-
dargo šaulių būrio ugniagesių komanda. Valdybon išrinkta:
Škėrys, Karnauskas ir Golbergas. Vadu — ats. pusk. Pocius.
Komanda jau turi 100 litų. Netrukus manoma pirkti įrankius
ir pradėti ugniagesybos pamokas.

A. Tautgirdas

ESTŲ KARO LAIVAI

Užsakyti anglų Vickers-Amstrong'o firmai estų karo
jūrų laivyno nardomieji laivai šiemet buvo nuleisti į vandenį.
Laivai pavadinti „Lembit“ ir „Kalev“ vardais. Laivų nulei-
dimo iškilmėse dalyvavo estų kariuomenės vadas gen. Laido-
neris ir estų diplomatinis atstovas Anglijai Šmidtas. Dabar
laivai baigiami dirbti ir ginkluoti. Šiu metu vasarį nardo-
mieji laivai „Lembit“ ir „Kalev“ atplauks į Estiją.

PASTATYTAS NAUJAS LENKŲ LAIVAS

1936 m. spalio 1 d. nuleistas į vandenį naujas laivas. Lai-
vas pakrikštytas „Žaibo“ vardu. O birželio m. buvo pastatytas
„Griaustinis“. Naujai pastatytasis laivas turi 2200 tonų tal-
pos ir yra priskiriamas tarpinei klasei tarp torpedinių ir ma-
žesnių kreiserių.

ŠVIEČIAMOSIOS LĒKTUVŲ BOMBOS

„Vestnik Vozdušnogo Flota“ rašo, kad Žiemų Amerikos
Jungtinėse Valstybėse baigti nauju šviečiamųjų lėktuvų bombų
bandymai. Nauja bomba yra panaši į paprastą lėktuvo bombą,
ji duoda nepaprastai galingą šviesą, apie 1.000.000 žvakių jė-
gos. Naujos bombos vartojamos tuo būdu, kai bombonešiai,
kurie skraido 5000 m aukštumoje, yra dar 30 km atstume nuo
atakos objekto (miesto ar įmonės), nuskrudę pirmyn žvalgo-
mieji lėktuvai numeta viršum atakos objekto nedidelę švie-
čiamąją bombą iš 800 m aukščio. Pastebėję šį signalą, bom-
bonešių grupė artinasi prie atakos objekto. Vienas iš lėktuvų
numeta didelę šviečiamąją bombą, kuri užsidega 1000 m aukš-
tumoje. Bombonešiu į pulos pasinaudoja bombos šviesa ir nu-
meta bombas kur reikia.

RADIO PAGALBA VALDOMAS LAIVAS-TAIKINYS

Neseniai iš tarnybos išėjęs dėl senumo italų šarvuotasis
11.000 tonų kreiseris „San Marko“ baigtas įrengti valdymui
ir aptarnavimui vien radio pagalba ir tarnaus taikiniui es-
kadru kovos šaudymams. Laivas plauks 20 jūrmvliu su viršum
per valandą. Laivą-taikinį iš tolo valdys specialiai parengtas
nedidelis naikintojas, kuris galės bevieliu telegrafu parodyti
laivui-taikiniui per 100 įvairių mechaninių įsakymų.

NUSKENDO ISPANŲ NARDOMASIS LAIVAS

Kaip pranešama iš Valencijos, gruodžio 14 d. apie 10 my-
liu nuo kranto, ties Malaga, dešiniųjų torpeda nuskandino
kairiųjų nardomąjį laivą „C 3“. Laivas statytas 1929 metais,
buvo 842 tonų talpos paviršiuje ir 1290 tonų po vandeniu,
16 jūrmvliu (apie 30 km) ereičio paviršiuje ir 8.5 jm. po van-
deniu, ginkluotas viena priešlėktuvine patranka 75 mm, šešiais
torpedoms leistis aparatais ir kulkosvaidžiais. Iš 37 įgulos
narių išsigelbėjo tik laivo vadas ir du jūreiviai.

Įvairumai

MOKAMA UŽ KNYGŲ SKAITYMĄ

Lenkijos kariuomenės dalių bibliotekose numatoma įvesti
mokestį už naudojimąsi knygomis. Mokestis bus privalomas
visiems karininkams ir puskarininkiams. Karininkai mokės po
1 zlotą per mėnesį, puskarininkiai nuo 15 iki 50 grošų. Ap-
skačiuota, kad dalyje, kuri turi savo sudėtyje 40 karininkų ir
150 puskarininkių, per mėnesį bus surinkta 115 zl., o per me-
tus net 1.380 zlotų. Tai leistų bibliotekoms prenumeruoti vi-
sus karinius lenkų žurnalus ir laikraščius, įsigyti svarbiausias
beletristikos naujienas ir įrišti jas. Sprendžiant iš „Polska
Zbrojna“ dienraščio atsiliepimų, naujas mokestis, tur būt,
tikrai bus įvestas ir palengvins bibliotekų būklę, pablogėjusią
krizio laikais dėl kreditų sumažinimo.

LATVIJOS ELEKTROCHEMINĖ PRAMONĖ

Latvijos ministerių kabineto nutarimu Kegume statoma
stambi elektros stotis, 30.000 kilovatų galingumo. Vėliau ga-
lingumas bus padidintas iki 70.000 kilovatų. Statybai atleista
30.000.000 latų, vėliau bus atleista dar 26.000.000 latų. Vokie-
čių žurnalo „Zeitschrift für das gesamte Sprengstoffwesen“
žiniomis, po to, kai bus pastatyta Kegumo stotis, latviai galės
išplėsti elektrocheminę pramonę: gaminti azotingas trąšas,
azotarūkstę, sodą, o vėliau net aliuminį.

DIRBTINOS VILNOS LENKIOJE

Kaip ir kiti kraštai, Lenkija rengiasi karui. Tam reikalui
nepakanka savo gamybos vilnų, tenka įvežti iš užsienio. Vil-
nos reikalingos kariuomenės dangai. Dabar daromi bandymai
su pienu. Iš pieno gaunama tam tikras produktas, vadinamas
kazeinu. O jau iš kazeino galima gaminti dirbtinas vilnas. Len-
kai nupirko iš italų vilnų gaminimo patentą, dirbtinos vilnos
bus pavadintos „polonit'o“ vardu. Italijoje jos vadinasi „lani-
tal“. Iš 33.000.000 litrų pieno per metus, esą, pavyks gauti apie
1.000.000 kg polonito. Tai leistų sumažinti vilnų įvežimą iš
užsienio visa 12%.

DUJOS POLICIJOS TARNYBOJE

Visų kraštų policininkams tenka kovoti su įvairiais bandi-
tais ir nusikaltėliais. Po didžiojo karo policijoje plačiai nau-
dojami cheminiai ginklai: dūmai, granatos, pistoletai ir t. t.
Labiausiai vartojamos dujos, kurios išspaudžia ašaras ar ver-
čia žmogų čiaudėti. Tačiau, kai kuriais atvejais policijai tenka
pavartoti ir stipriau veikiančias chemines medžiagas. Štai,
Amerikoje du banditai užsibarikadavo kambaryje ir nušovė
keletą policininkų. Policija paleido į kambarį cheminę grana-
tą. Po kelių minučių banditai nustojo šaudyti ir buvo rasti jų
lavonai. Jie užtroško nuo dujų.

Vartojami stambaus kalibro (37 mm) šautuvai, o taip pat
25 mm pistoletai.

KAIP BAIGĖSI DIDYSIS KARAS

Jau 1918 m. spalio mėn. vokiečių generalinis štabas apsi-
žiūrėjo, kad kraštas pavargęs ir toliau kovoti nebeįmanoma.
Lapkričio 7 d. vokiečių gen. štabas nutarė kapituliuoti. Ta pa-
žią dieną išvažiavo vokiečių kariuomenės atstovai pradėti pa-
liaubų derybas. Delegacijoje dalyvavo: valstybės sekretorius
Matias Erbergeris, grafas Obendorfas, generolas von Vin-
terfeldas ir kt. Delegaciją priėmė prancūzų karininkai, kurie
ją nuvežė į vieną kaimą, kur jų laukė maršalas Fošas, gene-
rolas Veiganas, prancūzų generalinio štabo viršininkas, anglų
admirolas Uemišas ir daug prancūzų ir anglų karininkų.

Derybos prasidėjo. Vokiečių delegacijos vardu Erberge-
ris pareiškė, kad vokiečiai atėjo pradėti derybas pagal J. A.
Valstybių prezidento Vilsono notą vokiečių vyriausybei. Ge-
nerolas Veiganas pranešė karo paliaubų sąlygas, pagal kurias
vokiečiai per 72 valandas turėjo atsakyti. Sąlygos buvo labai
sunkios. Vokiečių delegacija pasiuntė pasiuntinį į vokiečių ge-
neralinį štabą paklausti ar galima tokias sąlygas priimti. Vo-
kiečiai bandė pagąsdinti prancūzus bolševikų pavojum, saky-
dami, kad per sunkios sąlygos stums Vokietiją į komunizmo
glėbį. Bet tai nepadėjo. Būseną buvo labai įtempta. Pagaliau,
lapkričio 11 d. atėjo vokiečių generalinio štabo atsakymas, kad
nėra kitos išeities, kad reikia priimti visas sąlygas, net sun-
kiausias. Taip atsakė feldmaršalas von Hindenburgas, Tanen-
bergo nugalėtojas.

Tą pačią dieną vokiečių delegacija pasirašė karo paliaubų
sąlygas. — Per 14 dienų Vokietija turėjo evakuoti Belgiją,
Prancūziją ir Elzasą-Loteringą. Be to, Vokietija turėjo per-
duoti Santarvės valstybėms: — 5000 patrankų, 25.000 kulko-
svaidžių, 3000 minų mėtytojų, 1700 lėktuvų, 500 lokomotyvų,
10.000 vagonų, 5.000 automobilių, 100 nardomųjų laivų, 8 kre-
serius ir 6 drednoutus. Visa vokiečių karo medžiaga turėjo
būti Santarvės valstybių kontrolėj. Be to, — visa Reino zona
turėjo būti demilitarizuota.

Prietaringos lažybos

Feljetonas

Kažin kaip kartą, po sočių pietų, Burzdulis, laižydamas šaukštą, kumštėlejo man pašonėn ir šypsančiu veidu suriko:

— Vis dėlto geras dalykas valgyti. A? Gyventi — ir valgyti. Juk, rodos, ir gimnazijoj mokėmės: „Gyvename, kad valgytume, o valgome, kad gyventume“, — citavo iš savo atminties. — Ir tai tikriausia tiesa!

Burzdulis Napoleonas (drįstu jus, gerbiamieji, supažindinti) visada po sočių pietų tapdavo iškalbingas. Visoks įkvėpimas jam užeidavo tik gerai porciją ištyrus, atseit, baigus ją gromuluoti. Pats mačiau, kaip jis poligone, tuoj po pietų, sukūrė tris eilėraščius, iš kurių du pateko redakcijos krepšin, o trečiasis buvo „Kary“ išspausdintas ir vadinosi „Poligono malonumai, sunaikinus trigubą porciją“ (Pavadinimas cituotas iš mano skylėtos, kaip mūsų kuopos eilinio Driežo batų padai po manevrų, atminties).

Taigi, po tokio gerbiamo sotaus kūrėjo pareiškimo truputį lyg ir susigėdau. Dabar neatsimenu — berods, net išsižiojau, ar kas panašaus atsitiko.

Paskutinis kąsnis nekramtytas nulindę į skrandį.

— Chm, tariau, gal tavo, mielas drauge, ir tiesa, bet drįstu lažintis, kad kariui pirmoj vietoj neturi būti valgis, nors Napoleonas ir minėjo kažin ką apie virtuves, bet — karys ne vien valgiu sotus. Be to, jei reikėtų gyvenime vien tik valgyti — būtų baisiai neįdomu gyventi, tiesiog nuobodu!

Eil. Bruzdulis net per tris skylės atleido diržą, tai reiškė, kad jis mano pareiškimu susidomėjęs. Nervingai užkišęs šaukštą už aulo, perbraukęs delnu riebias lūpas ir užkliudęs stamboką, nekuklią nosį, prašnypstė:

— Kalbi, kaip kuopos korespondentas. O jei aš įrodysiu!

Ir būtų trenkęs delnu per stalą, tik laiku pastebėjęs mano paliktą duonos

gabalą, paėmė ir ėmė uoliai kramtyti, kaip „trečią patiekalą“ — anot pulko virėjo.

— Matai — tęsiau atsikvošėjęs, — jei galėtum įrodyti, tai tada gal ir patikėčiau.

— Gal patikėčiau — paniekinamai mostelėjęs pakartojo. — Klausyk, — staiga pasilenkė ir čiupo man už sagos, kuri nuo jo „glamonėjimų“ ėmė girgždėti — sutinku lažintis. Einam?

Čia mūsų draugišku pasišnekėjimu susidomėjo ir draugai. Jie, baigę šluoti porcijas, prislinko arčiau.

— Girdit, vyrai, būsit liudytojai. Štai Burzdulis nori įrodyti, kad viskas gyvenime — valgis. Teįrodo.

— Teįrodo — šaukšteliais ėmė skambinti draugai

— Ir įrodysiu! Suvalgysiu tris porcijas ir būsiu gyvas, ir bus įdomu — pik-tai sušnypstė Bruzdulis.

— Iš ko lažinatės? — kažin kas įkišęs liežuvį paklausė.

— Iš... iš... na, jei tu laimėsi, sakau, tu man tris savaites šautuvą valysi, jei aš pralaimėsiu — tau valysiu.

— Einam! — įsitikinęs savo laimėjimu sušuko Burzdulis.

Sumušėm rankas. Nutarta — Burzdulis suvalgys savo, mano ir dar eil. Voro labdarybiškai garbingiems tikslams paaukotą porciją.

Vakare, po patikrinimo, kazemate tęsėm apie didžiausias mūsų lažybas.

„Sušvito nekantriai laukiamas rytas“ — kartą mūsų kuopos rašytojas Plunksnelė parašė tokiu vardu apysaką, kurią kažin kodėl „Kario“ krepšis prarijo. Taigi, ir aš taip sakau. Vadinas, kartoju — tedovanoja gerb. Plunksnelė man už plagijavimą.

Po pratimų didžiausia, smalsumą žyminčia, mina sugarmėjom į valgyklą. Burzdulis patenkintas. Nesijaudina, nelabasis. Aš tik truputį labiau išbalęs, negu paprastai. Valgome. Tai yra ne tiek valgome, kiek stebime rungtynių eigą.

O draugo Napoleono burnoj kąsniai tik dingsta, kaip kuopos šaulio Rankučio šoviniai, kurie skiriami taikiniui ir kurių vėliau taikiny neberandama. Ausys tik kruta, noselė tik leidžia garsus, panašius į šarvuoto traukinio švilpimą. Baigė savo porciją.

Na, grebia mano. „Ne bėda, — galvoju, — tečiumpie — aš turiu dėžutėj dar mamos atsiųstos džiovintos dešros ir riestainių — nebūsiu alkanas. Tik, svarbiausia, kad nepralaimėčiau“.

Didžiausiu įtempimu visi laukia mūsų lažybų galo. O Burzdulis sau pučia. Ima šaukštą, antrą, trečią... Staiga — atsidūsta. Man širdis krūtinėj sustojo.

„Jau nebegali“ — dingteli galvoje. Bet kur tau. Tai tik „didysis poilsis“ kuopos stratego burna šnekant.

Ir žinote — gražiausiai išgrandė bliūdėlį. Atsipūtė. Čiupo Voro porciją. Man akyse pažaliavo. O jis, kad jį kur paraliai, šypsosi. Įraudęs, patenkintas. Man net kinkos nutirpo.

— „Ką gi, teks valyti jo šautuvą“ — atsidusau. O Burzdulis srebja pagal taktą. Viens... du... trys... Pagaliau. Stop!

— Negaliu! — prastenėjo, pagaliau, pro suspaustas žiotis. — Numirk, negaliu — nelenda. — Griebėsi už pilvo ir, atsistojęs, pasiprašė tvarkinio lauk.

Atsidusau iš pat gelmės. Ačiū Dievi, šautuvas nereiks valyti! Net nesušypsojau.

Pratimų metu niekur nemačiau Bruzdulio. Tik vakare kažin kas pranešė, kad jis, nabagas, ambulatorijoje. Pumpavo jam ten, ar ką...

Dabar jis sveikas, ir valydamas abu šautuvus pyksta:

— Kodėl, girdi, pirma nesuvalgiau tos porcijos, o tik vėliau nečiupau kitų. Tik tai ir sukliudė laimėti.

Ką padarysi — prietaringas.

Burzdulis Napoleonas dar nebaigė mano šautuvo valyti. Ir mano tiesa, kad: „karys, ne vien valgiu sotus ir daug valgyti — neįdomu“ pripažino visa kuopa.

Baugas - Tinavičius

Kai gaunamas naujas „Kario“ numeris

Politikos apžvalga

PRANCŪZIJA, MAŽOJI SANTARVĖ IR SOVIETŲ RUSIJA

Ryšium su Rumunijos užsienio reikalų ministerio Antonesco atsilankymu Paryžiuje, pradėta kalbėti apie glaudų Prancūzijos ir Mažosios Santarvės politinį ir karinį bendradarbiavimą, įtraukiant į jį taip pat ir Sov. Rusiją, su kuria Čekoslovakija ir Prancūzija jau seniai sudarė tarpusavės pagalbos paktus. Spaudos žiniomis, per derybas Paryžiuje, tarp kitko, buvo pripažintas svarbumas sudaryti tarp Rumunijos ir Sov. Rusijos savitarpės pagalbos paktą Čekoslovakijos ir Sov. Rusijos pavyzdžiu.

Tokį paktą sudaryti reikalauja ne vien tik dabartinis politinis momentas, bet taip pat ir visa Mažosios Santarvės organizacija. Mat, Mažoji Santarvė buvo sudaryta ne kaip trijų valstybių — Čekoslovakijos, Jugoslavijos ir Rumunijos savitarpinė kolektyvinė garantija, bet atskiromis konvencijomis — Čekoslovakijos su Jugoslavija ir su Rumunija ir Jugoslavijos su Rumunija. Pagal Čekoslovakijos su Jugoslavija 1920. VII. 14 d. ir Čekoslovakijos su Rumunija 1921. IV. 23 sąjungines konvencijas, jeigu kurią nors minėtų valstybių pultų Vengrija, kita pasižada padėti užpultajai. Toliau sutartis nustato, kad nė viena negali daryti sąjungų su trečiąja valstybe, anksčiau nepasitarusi su antrąja šalimi. Kartu su tomis sąjunginėmis sutartimis buvo sudarytos karo konvencijos. Pagal 1921 m. birželio 7 d. Jugoslavijos ir Rumunijos konvenciją, atsitikus neprovokuotam užpuolimui iš Vengrijos arba Bulgarijos pusės prieš vieną iš šalių, pav., ketinant suardyti tvarką, nustatyta Trianono ir Neuilly sutartimis, antroji šalis pasižada padėti ginti užpultąją šalį. Kartu su ta sutartimi taip pat buvo sudaryta karo konvencija.

Iš kitos pusės, tiek Čekoslovakija, tiek Jugoslavija ir Rumunija, turi beveik vienodo turinio draugingumo sutartis su Prancūzija. 1924 m. sausio 15 d. sutartimi su Prancūzija, Čekoslovakija pasižadėjo ieškoti bendro sutarimo su Prancūzija visais užsienio politikos klausimais, dėl kurių gali iškilti pavojaus jų kraštų saugumui ir sutarčių nustatyta tvarka. Jugoslavija sudarė su Prancūzija draugingumo sutartį 1927 m. lapkričio 11 d., kuria sutariančios šalys pasižadėjo bendrai svarstyti visus dalykus, kurie gali būti pavojingi jų išoriniam saugumui arba pakenkti tvarkai, sutarčių nustatyta tvarka.

Rumunija su Prancūzija sudarė draugiškumo sutartį, kuria abu kraštai pasižadėjo drauge spręsti visus dalykus, dėl kurių gali iškilti pavojus išoriniam Prancūzijos ir Rumunijos saugumui, ir imtis koordinuotų veiksmų.

Dabar gi Prancūzijai ir Čekoslovakijai sudarius tarpusavės pagalbos paktus su Sov. Rusija, kilo reikalas ir Rumunijai patikrinti sau pagalbą eventualaus užpuolimo atveju. Mat, Rumunija, susitaikiusi su Sov. Rusija, daugiau neberekalinga lenkų pagalbos. Atvirai šiek tiek, gal būt, tektų susidurti su revizionistų bloku, kuriame Vengrija eventualiai eis drauge su Vokietija ir surišta su ja nepuolimo sutartimi Lenkija. Tokių galimų akivaizdoje Sov. Rusijos pagalba gali turėti didelės efektyvinės reikšmės, ypač po to, kai tokią pat pagalbą užtikrinta ir Čekoslovakijai, Rumunų sąjungininkei. Turint galvoj, kad Rumunija turi bendrą sieną su Sov. Rusija, šiai sudarius tarpusavės pagalbos paktą su Rumunija, tuo pačiu ir Čekoslovakijai būtų užtikrinta užpuolimo atveju Sov. Rusijos pagalba per Rumunų teritoriją. Tuo būdu, jei toksai paktas būtų sudarytas, tai tuo bus daug prisidėta prie Mažosios Santarvės saugumo padidinimo. Turėdamos iš vienos pusės karo sąjungos sutartis tarp savęs, iš kitos pusės kiekviena iš jų dar atskiras garantijos sutartis su Prancūzija ir, pagaliau, tarpusavės pagalbos paktus tarp Čekoslovakijos, Rumunijos ir Sov. Rusijos, Mažosios Santarvės valstybės sudarys svarbų politinį ir karinį faktorių Vidurinėj Europoj, su kuriuo jos priešai turės skaitytis.

VOKIEČIŲ SPAUDA APIE LENKŲ VAKARŲ SAJUNGOS SUVAŽIAVIMĄ

Gruodžio mėn. viduryje visa vokiečių spauda sensacinga forma skelbė oficialią vokiečių telegramų agentūros žinią apie lenkų vakarų sąjungos suvažiavimą Katowicuose. Laikraščiai pabrėžia telegramų agentūros komunikato dalį, kurioje pranešama, kad per tą suvažiavimą Silezijos vaivada Gražinskis reikalavo, kad būtų žymiai susiaurintos vokiečių mažumos teisės Aukštojoj Silezijoje, nes įvairios bylos įrodžiusios, jog vokiečių mažuma esanti nelojali Lenkijos atžvilgiu. Ypač buvę reikalauta griežtai vykdyti žemės reformą ir dalinti vokiečių dvarus bei lenkinti pramonę.

Prie šios žinios kartu buvo visoje spaudoje paskelbtas oficialus komentaras. Jame konstatuojama, kad lenkų vakarų

DAR NEVĖLU IŠSIRAŠYTI „KARI“ 1937 MĖTAMS!

sąjungos tikslai vokiečių mažumos atžvilgiu esą jau žinomi, tačiau suvažiavimo tonas peržengęs visas ribas. Oficialiame komentare primygtinai klausiama, kaip šie vaivados reikalavimai gali būti suderinami su vokiečių lenkų draugingumo sutartimi.

Vokiečių spauda nuo savęs komentarų neprideda, bet iš straipsnių antraščių matyti didelis pasipiktinimas. Oficinas „Voelkischer Beobachter“ rašo: „Reikalaujama naujo vokiečių mazumų užpuolimo rytų Aukštojoj Silezijoje“. „Berliner Tageblatt“ savo pasipiktinimą deda antrašte: „Keisti reikalavimai“, „Berliner Boersenzeitung“ stambiomis raidėmis deda antraštę: „Jėga lenkinama Rytų Aukštoji Silezija“.

VOKIETIJA NEPRIPAŽIŠTANTI RYTŲ SIENŲ

„Frankfurter Zeitung“ vedamajame „Vokietija tarp vakarų ir rytų“ rašo, jog tiek Anglija, tiek Prancūzija vengiančios Vakarų Lokarno. Jos norincios padalinti Locarno į dvi sritis, būtent — šiaurės ir pietų.

Vokietija esanti pasirengusi ir tokiomis aplinkybėmis prisidėti prie taikos. Tačiau, kiek tai liečia Rytų Europos klausimą, išvedžioja toliau laikraštis, čia vokiečių nuomone nieku būdu negalinti sutikti su anglų ir prancūzų nuomonėmis, nes jokia pasaulio galia negalinti priversti Vokietiją pripažinti dabartines Rytų Europos sienas galutinėmis. Vakarų ir rytų sienos esančios visiškai skirtingos, — kas galima vakaruose, tai nesą galima rytuose, pareiskia laikraštis, kuris daro tokią išvadą: „Jeigu Prancūzija galėtų atitinkamai pakeisti savo nusistatymą, užuot vis naujais paktais stengusis stabilizuoti dabartinę padėtį, tai tarpusavio susiartinimo programa būtų lengviau nustatyti“.

INTENSINGAI RUOŠIAMASI NAUJŲ PLENTŲ IR TILTŲ STATYBAI

Ministerių Kabinetas leido Susisiekimo Ministerijai vykdyti vėl dvi naujas statybas kreditavimo būdu, būtent:

- 1) 5.570.000 lt. pabaigti Žemaičių plentui — nuo Kryžkalnio ligi Vėžaičių — apie 85 km ilgio ir
- 2) 1.090.000 lt. pastatyti gelžbetoniniam tiltui per Nemuną ties Prienais.

Žemaičių plento ruožas Babtai — Raseiniai šiuo metu intensyviai statomas; Kauno — Babtų ir Raseinių — Kryžkalnių ruožai jau eksploatuojami. Pavasarį bus pradėtas statyti ir naujas ruožas nuo Kryžkalnio iki Vėžaičių, kuris eis pro Kaltinėjus, Laukurvą, Rietavą, Andrijavą, Vėžaičius ir Gargždus. Statybos darbai bus pradėti 1937 m. anksti pavasarį ir iškart bus vykdomi 85 km ilgio ruože. Statyba norima pabaigti su tokiu išskaičiavimu, kad 1938 m. rudenį plentas būtų galima atidaryti judėjimui, o 1939 m. visu Žemaičių plentu eity pilnas tiesioginis susisiekimas tarp Kauno ir Klaipėdos. Pastaciūs šį plentą, Žemaitija bus sujungta su laikinąja sostine Kaunu ir visa Lietuva su mūsų jūros uostu Klaipėda. Tai, be abejo, turės didelės įtakos Žemaičių krasto ūkiškam ir kultūriškam kilimui.

1939 m. pradžioje galutinai bus sutvarkytas ir Kauno — Klaipėdos auto susisiekimas. Tam tikslui jau dabar daromi žygiai pastatyti naujai autobusų stočiai Klaipėdoje.

PRIENŲ IR ALYTŲ TILTAI

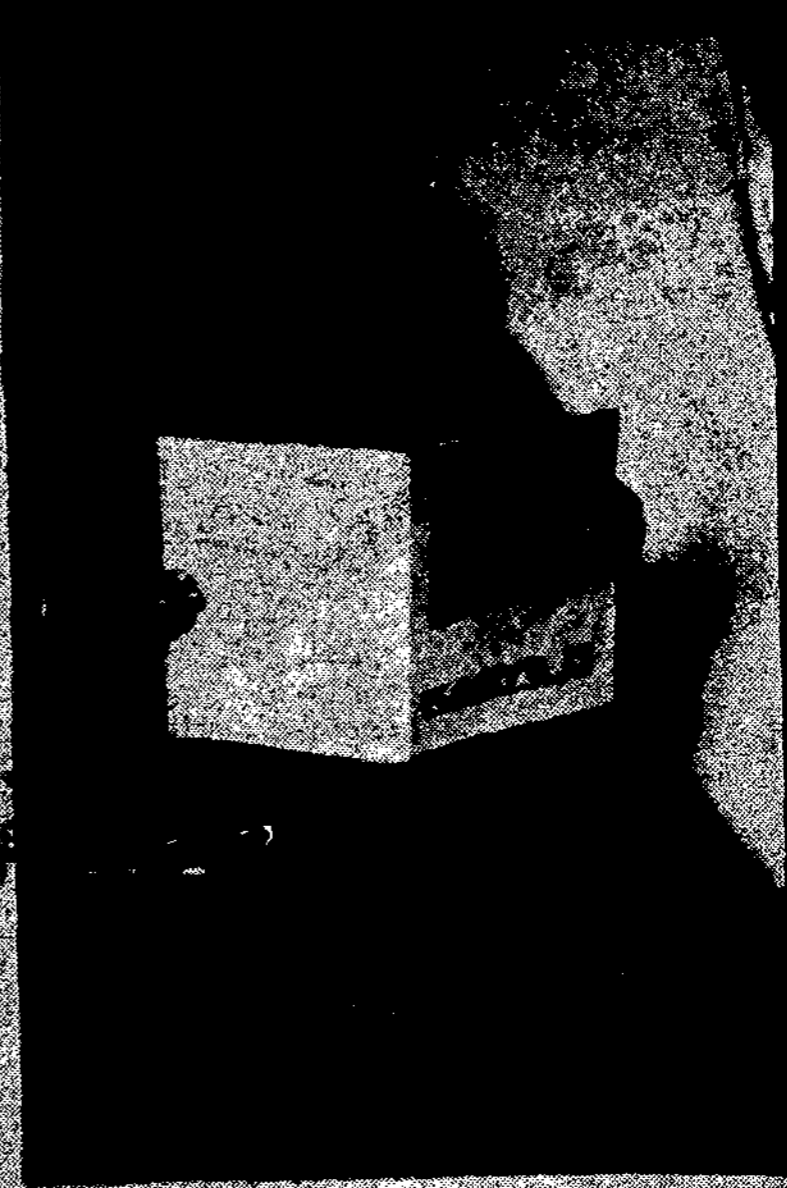
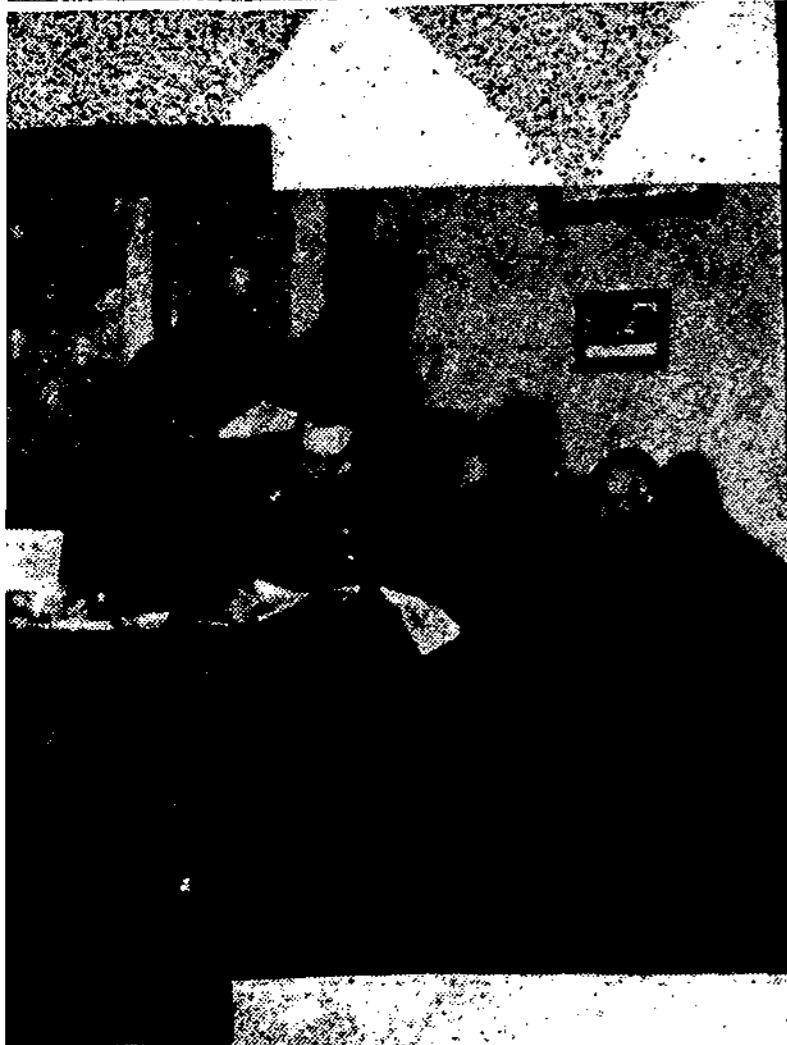
Prienų tiltas per Nemuną karo metu buvo sunaikintas, o okupacijos metu vokiečių atstatytas. 1924 m. per potvynį jis buvo smarkiai sugadintas, taip kad jį teko iš naujo atremontuoti. Dabar tiltas yra jau tiek silpnas, kad net teko apriboti judėjimas. Ministerių Kabinetas šio tilto statybai paskyrė 1.090.000 litų. Tiltos statyba bus pradėta 1937 m. pavasarį ir pabaigta, kaip numatoma, 1938 m. rudenį. Šiomis dienomis jau paskelbtas Prienų tilto eskiziniams projektui parengti konkursas. Tiltas bus statomas ne tik patvarus, bet ir gražus.

Alytaus tilto statyba buvo pradėta 1936 metais ir ji, kaip numatyta, bus baigta 1937 m. rudenį.

Šio numerio viršelio 1 ir 4 pusl. sudarė Vyt. Gavėnas

Page 102742

THE
BARBARA

